

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XVIII

4/2020



Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 18, številka 4
2020*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721 (elek. verzija)

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

| | |
|--|-----|
| <i>Predgovor</i> | 4 |
| <i>Sara Drolc: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i> | 6 |
| <i>Sara Furlan: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i> | 47 |
| <i>Matic Ninin: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i> | 92 |
| <i>Avtorji prispevkov</i> | 133 |

Predgovor

V študijskem letu 2019/20 so imeli študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (enopredmetnega) študijskega programa zgodovine v okviru predmeta Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli projektno nalogo.

V projektni nalogi so pripravili delovne liste za muzejsko in arhivsko delo ter naloge na izbrane zgodovinske vire, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini in predstavljajo primer terenskega dela pri pouku zgodovine. Zaradi pandemije niso mogli obiskati muzejev in arhivov, zato so si pomagali s spletnimi viri.

Urednica: Danijela Trškan

TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI





Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2019/20

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Sara Drolc

DATUM: 19. 4. 2020

PROJEKTNA NALOGA

| | |
|--|--------------|
| <u>PRVI DEL</u> | <u>3-20</u> |
| <u>DELOVNI LISTI ZA MUZEJ</u> | <u>3-10</u> |
| <u>DELOVNI LISTI ZA ARHIV</u> | <u>11-20</u> |
| <u>DRUGI DEL</u> | <u>21-29</u> |
| <u>PRVA NALOGA NA PORTRET</u> | <u>21-23</u> |
| <u>DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR</u> | <u>24-26</u> |
| <u>TRETJA NALOGA NA SPOMENIK</u> | <u>27-29</u> |
| <u>TRETJI DEL: NALOGE IZ DELOVNEGA ZVEZKA</u> | <u>30-32</u> |
| <u>PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ</u> | <u>30-31</u> |
| <u>DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ</u> | <u>32</u> |
| <u>ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE</u> | <u>33-34</u> |
| <u>POROČILO</u> | <u>35-41</u> |
| <u>OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI</u> | <u>42-43</u> |

O muzeju

Medobčinski muzej Kamnik se nahaja v renesančnem dvorcu Zaprice. Na ogled nudi tri stalne razstave (zbirka pohištva iz upognjenega lesa, razstava o zgodovini kamniškega meščanstva iz 19. stoletja, zbirka kamnitih kosov v lapidariju) ter občasne razstave. Pred muzejem je na ogled razstavljen zbirka kašč iz Tuhinjske doline. V okrilje muzeja spada tudi Galerija Miha Maleš v starem delu mesta in Spominska soba Rudolfa Maistra.



slika 1

Komu so delovni listi namenjeni in kako jih uporabljati?

Delovni listi so namenjeni učencem višjih razredov osnovne šole, seveda pa jih lahko uporabljajo tudi učenci nižjih razredov.

Uvodni del lahko preberete že pred samim vstopom v muzej in se tako seznanite že v šoli. Naloge na delovnih listih so različnih težavnosti, učenci naj začnejo reševati naloge na nižji ravni in naj se nato lotijo nalog na višji ravni. Če je skupina učencev zelo velika, se ta lahko razdeli v dve skupini, prva skupina začne reševati naloge, ki so na delovnih listih v povezavi s tematiko kamniškega meščanstva, druga skupina pa začne reševati naloge, ki so v povezavi z Veliko planino.



slika 2

PO SLEDEH KAMNIŠKEGA MEŠČANSTVA V 19. STOLETJU

1. Odgovorite na vprašanje s pomočjo slike.

Kamniško meščanstvo se je v 19. stoletju ukvarjalo s trgovino in obrtjo, na Novem trgu pa tudi s kmetijstvom. Med meščanske navade je spadalo urejeno družinsko življenje, primerna oprema stanovanja, lepa obleka, družabno življenje. Katera dva kosa sta bila sestavni del moške meščanske oblačilne kulture?

Meščani so uporabljali sprehajalno palico, saj so jo uporabljali kot oporo za hojo. DA NE



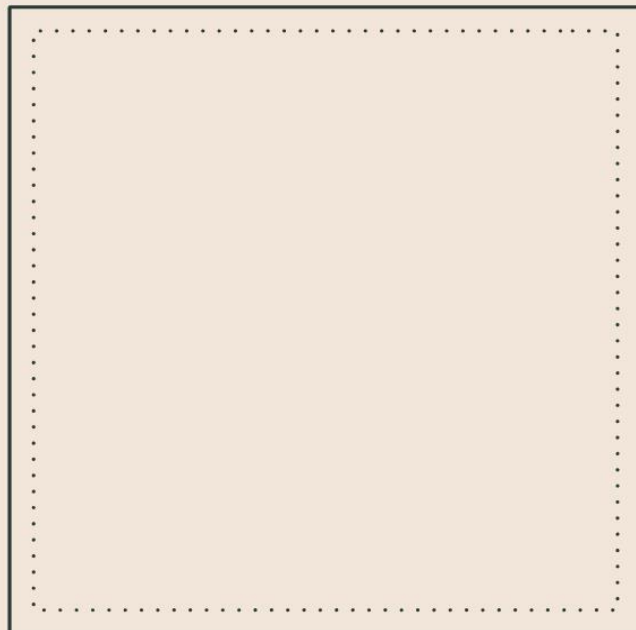
slika 3

2. Sprehodi se čez rastavo o meščanstvu in odgovori na vprašanja.

Poišči predmet iz katerega so pili čaj.

Nariši ga v kvadrat.

- Kako se imenuje ta predmet?
- Iz katerega materiala je narejen predmet?
- Ob kateri priložnosti misliš, da so ga meščani dobili v dar?



3. V sobi kamniškega meščanstva poišči naslednjo razglednico.



slika 4

Izpiši vse podatke, ki jih dobiš za to razglednico. Ali danes še pošiljaš razglednice s počitnic?

NA PLANINCAH LUŠTNO BITI - ŽIVLJENJE NA KAMNIŠKIH PLANINAH

Razstava "Na planincih luštno biti" prikazuje življenje na kamniških planinah.

1. Sprehodi se do dela razstave, ki prikazuje vsakdanje življenje pastirjev in poišči oblačila, ki jih je pastir nosil vsak dan.

2. Opiši nošo pastirja v 19. stoletju. Obkroži pravilen odgovor.

Pastir je bil obut v cokle, ki so bile narejene iz

- a) blaga
- b) lesa
- c) plastike.

S čim so kmetje preprečili, da bi jim cokli drseli. Kaj imajo cokli na podplatih?

- a) bodice.
- b) žeblje.
- c) dereze.

Kadar je moral pastir svoje dni v deževnem vremenu za živino, si je nadel "pwajš", ki ga je dobro varoval pred dežjem. Ta je bil narejen iz

- a) lesa
- b) ličja
- c) volne.

Plašč je sestavljen iz

- a) dolgih ozkih pasov lipove kože, ki so jih nabrali v šop in jih navezali na lipov jermen.
- b) iz dolgih ozkih pasov blaga, ki so jih nabrali v šop in navezali okrog pasu.



slika 5

3. Sprehodi se do predmetov, ki jih vidiš na sliki. Izraza na levi pravilno poveži z izrazoma na desni.

| | |
|--------|----------------------------------|
| trnič | planinski sir |
| pisava | lesena paličica za krasitev sira |



slika 6

V planinskem življenju so imeli ti siri prav poseben pomen. Fantje so trniče darovali svojim puncam kot dokaz ljubezni in zvestobe. Po navadi so fantje puncami prinesli trniče pozno zvečer, ko so se vrnili s planine.

4. V sobi "Na planincih luštno biti" poišči primer tipične pastirske kuhinje in dopolni besedilo.



slika 7

Pastirji na Veliki planini so v svoji kuhinji uporabljali različne posode, iz različnih materialov. Posode so bile narejene iz _____, _____ in _____. Pisker je bila manjša železna posoda. Je _____ oblike in na vsaki strani ima dva _____. Kozica je bila manjša posoda z dolgim _____, narejena je bila iz _____. Na planini je bilo kuhanje na odprtem ognjišču podobno kuhanju v peči, zato so rabili pastirji za kuho podobne lonce kot doma v vasi. Za kuhanje kaše in ajdovih žgancev so rabili manjše glinene lonce brez ročajev, večje lonce pa so rabili, da so v njih topili puter v maslo.

REŠITVE

PO SLEDEH KAMNIŠKEGA MEŠČANSTVA V 19. STOLETJU

1. naloga

Klobuk in pa palica sta bila sestavni del moške meščanske oblačilne kulture. NE, meščani so palico uporabljali kot modni dodatek.

2. naloga

- Predmet iz katerega so pili čaj se imenuje čajnik.
- Čajnik je narejen iz kovine.
- Po mojem mnenju so čajnik dobili ob pomembnih življenjskih dogodkih, npr. poroka.

3. naloga

Na prvi strani razglednice je fotografija restavracije vodnega zdravilišča v Kamniku. Zdravilišče se je nahajalo v današnjih Mekinjah. Poleg restavracije so na razglednici tudi osebe, otroci stojijo pod teraso; odrasli pa so na terasi naslonjeni na ograjo. Razglednica je bila poslana leta 1915. Avtor razglednice je kamniški fotograf Franc Aparnik.

Ne, danes ne pošiljam več razglednic. Namesto tega pošiljam fotografije z dopusta preko različnih socialnih omrežji in e-pošte. / Da, še vedno pošiljam razglednice kot so to počeli v starih časih.

NA PLANINCAH LUŠTNO BITI - ŽIVLJENJE NA KAMNIŠKIH PLANINAH

2. naloga

- Pastir je bil obut v cokle, ki so bile narejene iz lesa.
- Cokli imajo na podplatih žeblice.
- Kadar je moral pastir svoje dni v deževnem vremenu za živino, si je nadel "pwajš", ki ga je dobro varoval pred dežjem. Ta je bil narejen iz ličja.
- Plašč je narejen iz dolgih ozkih pasov lipove kože, ki so jih nabrali v šop in jih navezali na lipov jermen.

3. naloga

Trnič je planinski sir.

Pisava je lesena paličica za krasitev sira.

4. naloga

Pastirji na Veliki planini so v svoji kuhinji uporabljali različne posode, iz različnih materialov. Posode so bile narejene iz gline, lesa in železa. Pisker je bila manjša železna posoda. Je trebušaste oblike in na vsaki strani ima dva ročaja. Kozica je bila manjša posoda z dolgim ročajem, narejena je bila iz železa. Na planini je bilo kuhanje na odprtem ognjišču podobno kuhanju v peči, zato so rabili pastirji za kuho podobne lonce kot doma v vasi. Za kuhanje kaše in ajdovih žgancev so rabili manjše glinene lonce brez ročajev, večje lonce pa so rabili, da so v njih topili puter v maslo.

VIRI

SLIKOVNO GRADIVO:

- Slika 1: Grad Zaprice. <https://www.muzej-kamnik-on.net/enote/muzej-in-uprava-mmk-grad-zaprice/> (Dostop: 13. 3. 2020).
- Slika 2: A Jourgal. Canva.com (Dostop: 13. 3. 2020).
- slika 3: Klobuk in palica. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/kamnisko-mescanstvo/> (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 4: Restavracija vodnega zdravilišča. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/kamnisko-mescanstvo/> (Dostop:: 14. 3. 2020).
- Slika 5: Plašč. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/na-planincah-lustno-biti-zivljenje-na-kamniskih-planinah/> (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 6: Trnič. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/na-planincah-lustno-biti-zivljenje-na-kamniskih-planinah/> (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 7: Pastirska kuhinja. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/na-planincah-lustno-biti-zivljenje-na-kamniskih-planinah/> (Dostop: 14. 3. 2020).

LITERATURO IN VIRI : PO SLEDEH KAMNIŠKEGA MEŠČANSTVA :

- 1. naloga: Kamniško meščanstvo. <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/kamnisko-mescanstvo/> (Dostop: 14. 3. 2020).
- 3. naloga: Zdravilišče Kamnik. <http://www.prejmipozdrav.si/razglednice/raz-kam-235/> (Dostop: 14. 3 . 2020).

LITERATURA IN VIRI: NA PLANINCAH LUŠTNO BITI - ŽIVLJENJE NA KAMNIŠKIH PLANINAH

- 2., 3., in 4. naloga: Velika planina. <http://odmev.zrc-sazu.si/planina/OstalaOprema.htm> (Dostop: 14. 3. 2020).

Avtorica: Sara Drolc
Oblikovala: Sara Drolc
Mentorica: dr. Danijela Trškan
Zgornji Tuhinj, 2020

O ARHIVU

Zgodovinski arhiv Ljubljane je bil ustanovljen leta 1898, ko je pesnik in teolog Anton Aškerc na ljubljanskem magistratu nastopil službo mestnega arhivarja. Kot mestni arhivar je začel delati 15. julija in zato Zgodovinski arhiv Ljubljana na ta dan praznuje svoj rojstni dan.

Danes je Zgodovinski arhiv Ljubljana največji regionalni arhiv v Republiki Sloveniji, saj deluje na območju dvajsetih upravnih enot.

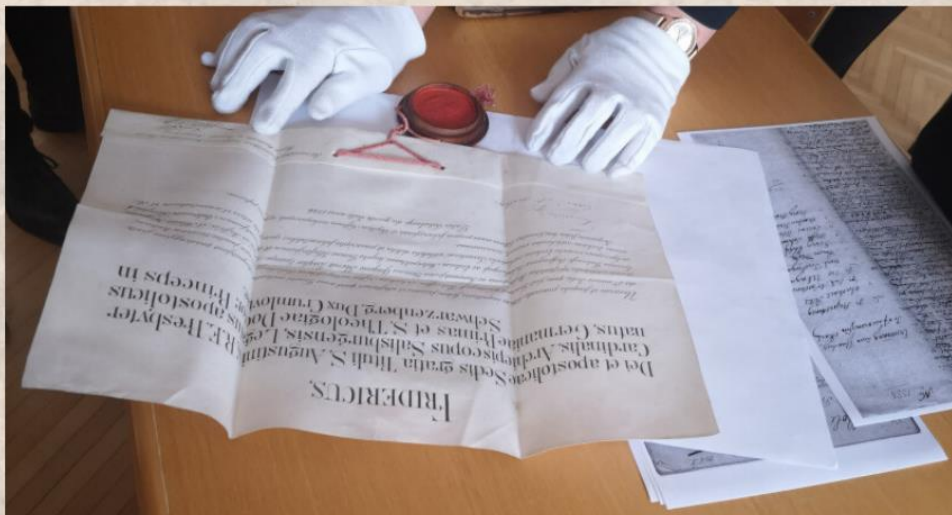
NAVODILA ZA DELO V ARHIVU

1. PRED OBISKOM ARHIVA ...

- V literaturi ali na svetovnem spletu lahko pridobimo čim več natančnih podatkov o gradivu, ki ga iščemo.
- Osnovne podatke o arhivskem gradivu, ki ga hranijo v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, lahko na spletu pridobimo z iskalnikom SIRAnet.
- V digiteki je nekaj arhivskega gradiva že objavljenega v digitalni obliki.

2. V ARHIVU ...

- Natančnejše podatke o arhivskem gradivu najdemo v arhivskih popisih v čitalnicah.
- Pri iskanju in naročanju arhivskega gradiva nam pomagajo uslužbenci čitalnic.
- Pri iskanju gradiva v arhivih potrebujemo veliko potrpljenja in vztrajnosti, saj se lahko zgodi, da se dokumenti, ki jih iščemo, nahajajo na različnih mestih. Lahko pa se zgodi, da dokumenta, informacije, ki jo bomo iskali, ne bomo našli.



slika 1

Komu so delovni listi namenjeni in kako jih uporabljati?

Delovni listi so namenjeni srednješolcem.

Uvodni del lahko preberete že pred samim vstopom v arhiv in se tako seznanite že v šoli. Naloge na delovnih listih so različnih težavnosti, dijaki naj začnejo reševati naloge na nižji ravni in naj se nato lotijo nalog na višji ravni. Če je skupina dijakov zelo velika, se ta lahko razdeli v dve, ali več skupin, saj z arhivskim gradivom ne mora delati veliko ljudi na enkrat. Delo se lahko razdeli tako da prva skupina začne reševati naloge, ki so na delovnih list v povezavi s prvim virom, druga skupina v povezavi z drugim virom, itd.



slika 2

1. PISNI VIR

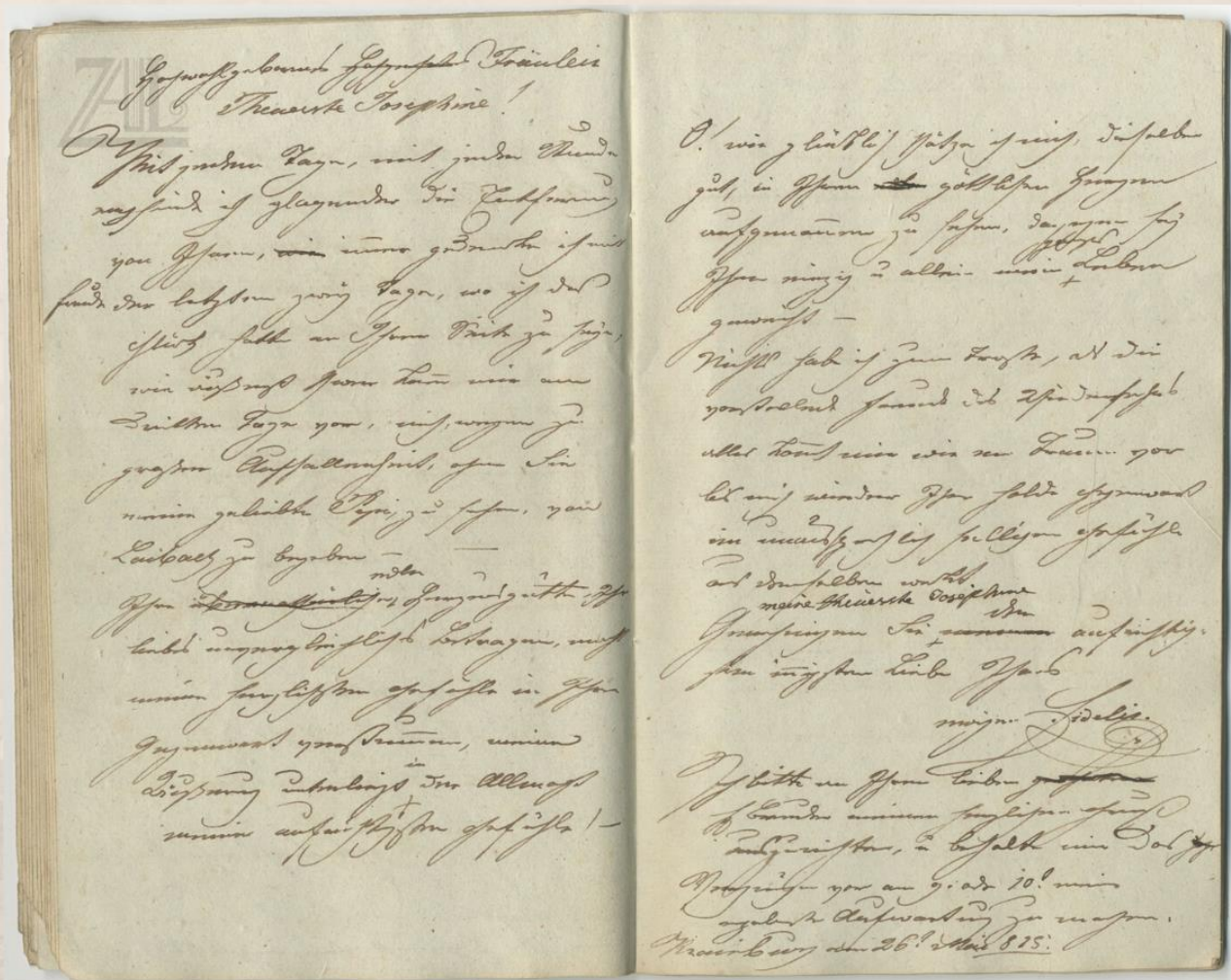


slika 3

1. V arhivu odpri Zbirko listin Škofja Loka, v tej zbirki poišči mestno listino, ki je bila napisana 23. novembra 1637 na Dunaju. S pomočjo listine odgovori na spodnja vprašanja.

- Kateri tip pisnega gradiva je prvi pisni vir?
- Na katerem materialu misliš, da je zapisana listino?
- V kateri pisavi je zapisana listino?
- Kako imenujemo predmet, ki je z vrstico pritrjen na listino?
- Kaj je vsebina listine?

2. PISNI VIR



slika 4

1. Dopolni spodnje besedilo, pomagaj si s pisnim virom.

Pisni vir predstavlja _____ . Napisano je bilo (datum) _____ v (kraju) _____. Pismo je bilo naslovljeno na _____, napisal pa ga je _____. Pismo je napisano v _____ jeziku.

3. PISNI VIR

Mestni narodno osvobodilni odbor
Glavnega mesta Ljubljane
Štev.: 1432/45-1

Z A P I S N I K

II. redne seje MNOIO Glavnega mesta Ljubljane z dne 18. avgusta 1945.

Navzoči: podpredsedniki: Kraigher Sergij
polkovnik Vrhnovec
dr. Stanovnik Ivan
dr. Modic Heli, tajnik

odborniki: Tuma Branimir
dr. Pretnar Jože
Krese Leopold
Busar Tilka
Trtnik Lojze
Kušlan Marička
Stopar Viktor
Puc Danilo
Modic-Dekleva Marica
Tomc Franc

odsotna: predsednik Fran Albreht in
skočičič

Vabljen je tov. Velikonja Rado, odgovoren referent za personalni odsek.

Tovariš podpredsednik Kraigher Sergij otvori ob 1/4 4 sejo in predlaga sledeči dnevni red:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnje seje
- 2.) Personalni oddelek
- 3.) Finance
- 4.) Delo narodno osvobodilnih odborov
- 5.) Delavski dom - vprašanje demobilizirancev
- 6.) Vprašanje Mestne hranilnice

Tovariš Kraigher Sergij prečita zapisnik zadnje seje, vsebinsko zapisnika vzamejo navzoči soglasno na znanje.

Tov. Velikonja Rado poda kratek pregled dosedanjega dela v personalnem oddelku. Od osvoboditve do danes je bilo stanje nameščenstva in delavcev pri MNOO sledeče:

pobeglih
obsojenih
odpuščenih
stavljenih na raspločenje
na novo sprejetih
predlaganih za upokožitve

K personalnemu oddelku spada tudi poseben referat za Narodno milico, od katerih je bilo 180 stavljenih na raspločenje, največ onih, ki so bili sprejeti k NM v času okupacije ali ki so se v času narodno-osvobodilne borbe slabo izkazali. *MNO in a. Sklep*

Tov. Sergij Kraigher nareča, da se mora ugotoviti koliko je celokupnega osebja zaposlenega pri MNOO ter nato ugotoviti koliko je zaposlenega uradništva in koliko produktivnega delavstva.

Delokrog personalnega oddelka je ta, da ima pregled nad uradništvom, registrira v sporazumu s tajnikom in načelniki oddelkov glede sprejemanja in odpuščanja uradništva in delavstva. Zasedovati mora delo strokovno usposobljenost, posredovati premeščanja, redukcije, upokožitve. Predloge za napredovanja, za prevedbo, za redukcije je prepuščeno načelnikom oddelkov. Personalni oddelek mora imeti pregled čez vse odseke, mora pa imeti tudi pregled nad personalnim osebjem v NOO četrnih nad razvijanjem in sposobnostim.

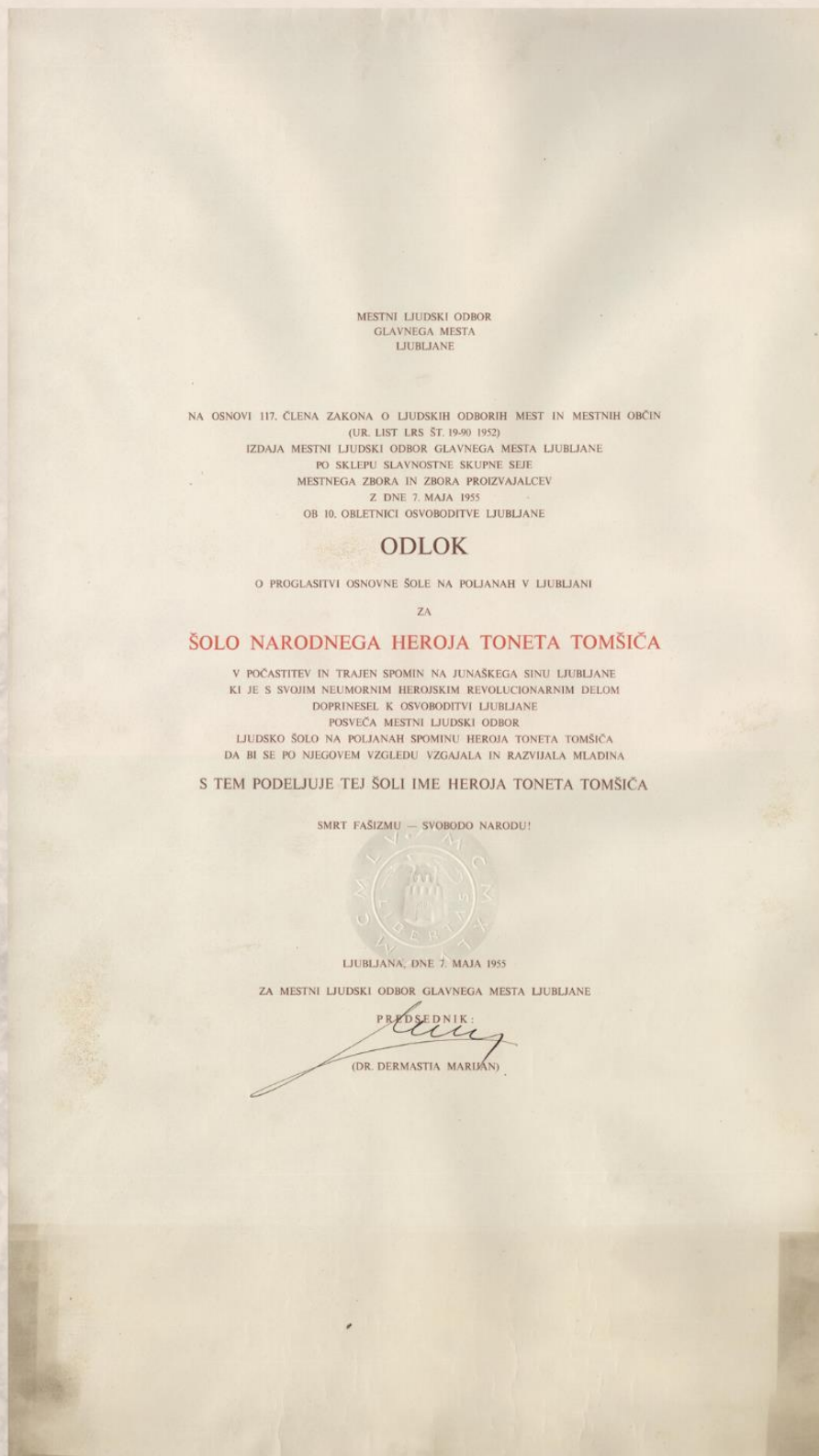
Vprašanje nameščanja, premeščanja, napredovanja se prepusti načelnikom oddelkov, ki se razgovore s finančnim oddelkom, sklep

3. Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- Pisni vir je:
 - a) pismo.
 - b) listina.
 - c) zapisnik.
- Pisni vir je bil napisan:
 - a) z nalivnikom.
 - b) z računalnikom
 - c) s pisalnim strojem.
- Zapisnik je napisan v:
 - a) latinici.
 - b) gotici.
 - c) karolinški minuskuli.
- Zapisnik je bil napisan v:
 - a) Mariboru, 18. avgusta 1945.
 - b) Ljubljani, 18. avgusta 1945.
 - c) Ljubljani, 18. julija 1945.

slika 5

4. PISNI VIR



4. S pomočjo arhivskega vira v besedilu odkrij in popravi napake. Besedilo ponovno pravilno prepisi na prostor pod besedilom.

Besedilo je Uradni list. MLO Ljubljana je izstavila odlok o razglasitvi Osnovne šole na Poljanah za Šolo narodnega heroja Toneta Tomšiča. Odlok je bil izstavljen 5. maja 1955 v Ljubljani. Na odloku je razviden tudi podpis podpredsednika Mestnega ljudskega odbora. Odlok je zapisan na pergamentu, zapisan je v pisavi latinici. Na odloku je razviden tudi sodni žig Ljubljane. Dokument je slabo ohranjen, saj so robovi dokumenta poškodovani.

Prostor za prepis besedila:

REŠITVE

1. PISNI VIR

- Pisni vir je listina.
- Listina je zapisana na pergamentu.
- Napisana je v gotici.
- Predmet, ki je z vrvico pritrjen na listino se imenuje pečat.
- Vsebina listine je: Ferdinand III. potrjuje staro pravico Loke na štiri letne sejme.

2. PISNI VIR

Pisni vir predstavlja pismo. Napisano je bilo 26. maja 825 v Kranju. Pismo je bilo naslovljeno na Josephine, napisal pa ga je Fidelis. Pismo je napisano v nemškem jeziku.

3. PISNI VIR

- Pisni vir je zapisnik.
- Pisni vir je bil napisan s pisalnim strojem.
- Zapisnik je napisan v latinici.
- Zapisnik je bil napisan v Ljubljani, 18. avgusta 1945.

4. PISNI VIR

Besedilo je **odlok**. MLO Ljubljana je izstavila odlok o razglasitvi Osnovne šole na Poljanah za Šolo narodnega heroja Toneta Tomšiča. Odlok je bil izstavljen **7. maja 1955** v Ljubljani. Na odloku je razviden tudi podpis **predsednika** Mestnega ljudskega odbora. Odlok je zapisan na **papirju**, zapisan je v pisavi latinici. Na odloku je razviden tudi sodni žig Ljubljane. **Dokument je zelo dobro ohranjen, saj dokument ni kakorkoli poškodovan.**

VIRI

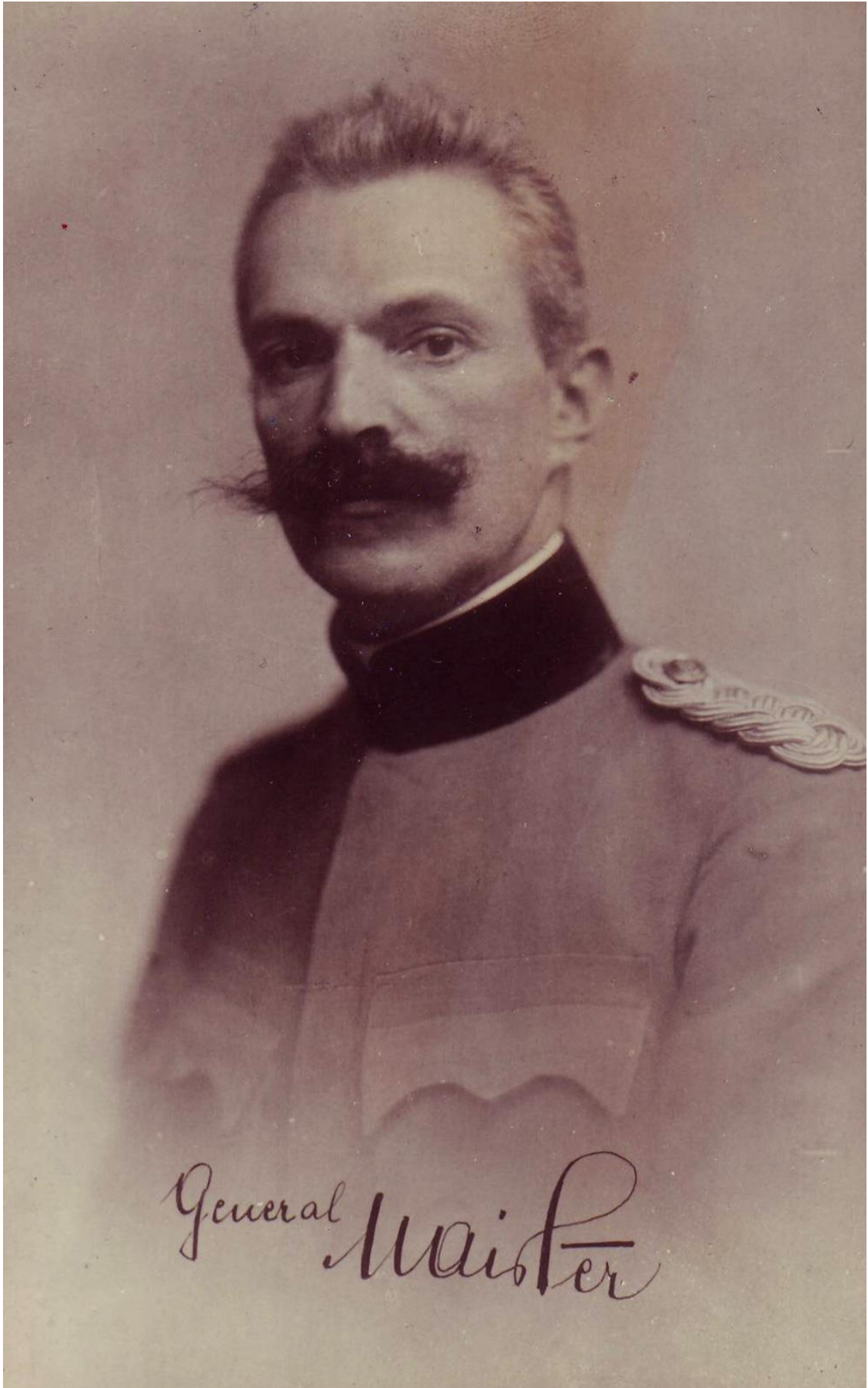
SLIKOVNO GRADIVO:

- Slika 1: Arhivsko gradivo. URL: <https://www.teof.uni-lj.si/nadskofijski-arhiv-v-mariboru> (Dostop: 13. 3. 2020).
- Slika 2: A Kid. URL: [Canva.com](https://www.canva.com) (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 3: Listina. URL: <http://zal-lj.splet.arnes.si/wp-content/blogs.dir/4271/files/1637-november-23-dunaj/st-4-mesto-1637.jpg> (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 4: Pismo. URL: http://zal-lj.splet.arnes.si/project/SI_ZAL_LJU-0296_s.35_ovojl_kopije-pisem_009/ (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 5: Zapisnik. URL: http://zal-lj.splet.arnes.si/files/delightful-downloads/2015/02/2-IO-zapisnik_18_08_1945-3str.pdf (Dostop: 14. 3. 2020).
- Slika 6: Listina Ljubljana, 7. maj 1955. URL: http://zal-lj.splet.arnes.si/wp-content/blogs.dir/4271/files/1955-maj-7-ljubljana/186_01_1955.jpg (Dostop: 17. 3. 2020).

PISNO GRADIVO:

- Zgodovina arhiva. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/zgodovina-arhiva/> (Dostop: 13. 3. 2020),
- Raziskava v arhivu. <https://www.zal-lj.si/project/kako-zaceti-raziskavo/> (Dostop: 13. 3. 2020).

Avtorica: Sara Drolc
Oblikovala: Sara Drolc
Mentorica: dr. Danijela Trškan
Zgornji Tuhinj, 2020



RUDOLF MAISTER

V Kamniku se je 29. marca 1874 rodil slovenski general, domoljub, pesnik in bibliofil Rudolf Maister. Ob koncu 1. svetovne vojne, po razpadu Avstro-Ogrske, je imel Rudolf Maister odločilno vlogo na Štajerskem in na Koroškem pri oblikovanju nove države in pri oblikovanju novih meja – Države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Bil je pomemben, saj je 23. novembra 1918 osvobodil Maribor. Na ta dan praznujemo državni praznik – dan Rudolfa Maistra. Poleg tega je bil Rudolf Maister je bil tudi zbiratelj knjig, bibliofil. V teku desetletij je svojo zbirko izpopolnil v eno večjih zasebnih knjižnic na Slovenskem. V tej zbirki lahko najdemo Dalmatinsko Biblijo, redki goriški časopis iz leta 1551, rokopis Prešernovega Trioleta, ... Poleg tega je bil Maister tudi pesnik. Kot četrtošolec je ustanovil in izdal pisani dijaški list *Inter nos*, kot petošolec *Večernico*. Svoj prvi ponatis pa je doživel s spominskim spisom o babici »Pokopali smo jo«. Ta spis je bil objavljen v *Vrtcu* leta 1890. Devet let kasneje se je kot Vojanov pojavil v *Ljubljanskem zvonu* in *Slovanu*. Poleg tega je ljubiteljsko tudi slikal. Njegova najbolj znana slika je slika z naslovom *Bled*, ki jo je narisal z oljem. Poznal se je s številnimi politikami, ustvarjalci, znanstveniki in teoretiki. Umrl je za posledicami kapi 26. 7. 1934 v Uncu. Z velikimi častmi je bil pokopan na pobeškem pokopališču v Mariboru.

VPRAŠANJA

1. Kako je oblečen Rudolf Maister na portretu?
2. Kakšen izraz ima na obrazu?
3. Kam je usmerjen njegov pogled?

AVTENTIČNA NALOGA

1. Predstavljajte si, da ste Rudolf Maister. Napiši njegov dnevnik, kako se je počutil, ko je dajal povelja za osvoboditev Maribora.
2. Napišite opis Kamnika skozi oči Rudolfa Maistra, kako je on videl podobe Kamnika kot majhen otrok v 80. leti 19. stoletja.

VIRI:

slikovno gradivo:

- Rudolf Maister. URL: <https://www.muzej-kamnik-on.net/razstave/rudolf-maister-general-domoljub-pesnik-in-bibliofil/> (Dostop: 13. 3. 2020).

pisno gradivo:

- Kaj nam je pomenil general Maister kot vojak. URL: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-OOZ8S0MG/023e7f7c-3283-4945-989e-e6esbb5b5e0a8/PDF> (Dostop: 13. 3. 2020).
- Rudolf Maister Vojanov – narodni heroj, general, rodoljub in umetnik. URL: <https://www.kamnik.si/resources/castni-obcani/maister/index.php> (Dostop: 13. 3. 2020).

PREDVIDENE REŠITVE ZA NALOGO:

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

1. Rudolf Maister ima oblečen suknjič.
2. Izraz na obrazu ima resen.
3. Očesni stik ima vzpostavljen z osebo, ki ga opazuje.

AVTENTIČNA NALOGA

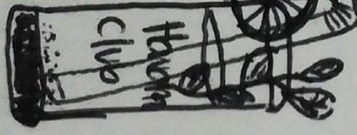
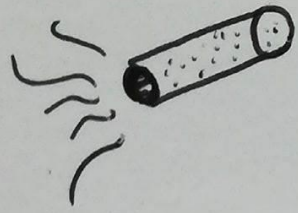
1. Dragi dnevnik!

Danes je mariborski mestni svet razglasil priključitev Maribora k republiki Nemški Avstriji. S tem se ne strinjam, razmišljam, kako bi lahko ukrepal na lastno pest. Danes ponoči nikakor nisem zatisnil očesa, dobil sem idejo, na mojem območju bom ustanovil slovensko vojsko, jaz pa bom poveljnik. Vojski bom naročil, da razoroži zeleno gardo mariborskih Nemcev in osvobodi Maribor. Upam, da čim hitreje najdemo vojsko in da gremo v boj! Za osvoboditev Maribora!

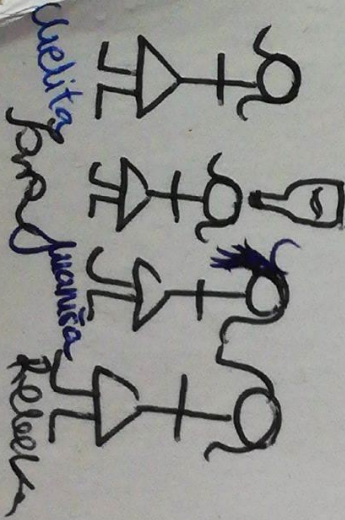
2. Danes sem se s sosedovimi otroki igral na Šutni. Starši nam ne dovolijo, da se preveč oddaljimo od domače hiše, zato se večino časa igramo na Šutni. Zabavno pa se je igrati skrivalnice tudi v cerkvi na Šutni, saj je cerkev zelo dobro skrivališče. Včasih nas kakšna starejša gospa, ki pride molit v cerkev, grdo gleda, a mi se na to ne oziramo.

22.7. K VANUALES
Vistas de Cuba

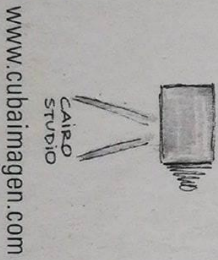
TAKO LEPO SE
IMAMO ;



SALUDOS DE
CUBA!



CAIROSTUDIO www.cubaimagen.com Email: cairostudio@cubaimagen.com



DRUŽINA
ZGORNJI
1219 LAZE V TUHINJU



SLOVENIA
EUROPE

RAZGLEDNICA

Razglednica je bila poslana s Kube, kjer so Sara, Maruša, Rebeka in Melita leta 2016 preživljale svoje počitnice.

VPRAŠANJA

1. Kje in kdaj je bila poslana razglednica?
2. Kaj vse je narisano na razglednici? Kakšno povezavo ima risba s Kubo?
3. Komu je bila razglednica poslana?

AVTENTIČNA NALOGA

1. Predstavlja si, da si na Kubi leta 2016, kjer je zelo redko dostopna, a zelo draga in počasna interneta povezava. Kako bi ti kontaktiral svoje starše in jim povedal, da si srečno prišel na cilj? Kaj vse bi jim napisal?
2. Predstavlja si, da si ena izmed punc na potovanju na Kubi. Kaj bi pisalo v dnevniškem zapisu o enem dnevu na Kubi?

VIRI:

slikovno gradivo:

- Sara Drolc, 17. 3. 2020, Zgornji Tuhinj

pisno gradivo:

Informacije sem razbrala z razglednice.

PREDVIDENE REŠITVE ZA NALOGO:

ODGOVORI NA VPRAŠANJA:

1. Razglednica je bila poslana iz Vinalesa, 22. 7. 2016.
2. Na sliki so narisane 4 punce, cigara, mojito, kubanska zastava in pa konj. Vse te stvari so povezane s Kubo, 4 punce so svoje počitnice preživele na Kubi, kjer še danes domačini kadijo cigare, priljubljena alkoholna pijača je mojito, ljudje pa veliko opravil opravijo s pomočjo konjev.
4. Razglednica je bila poslana družini Drolc.

AVTENTIČNA NALOGA

1. Starše bi poskušala kontaktirati preko sms sporočil. Verjetno so tudi ta bila draga, zato bi se jim javljala verjetno 1x na teden in jim napisala, da sem živa, zdrava in da uživamo.
- 2.

Dragi dnevnik,

danes smo zapuščale Santiago in potovale v Matanzas. S taksistom smo bile zmenjene, da nas pride iskat ob 7.30. Zajtrk smo imele ob 7h, ga na hitro pojedle in šle do taksista. Po njegovih besedah bi morale priti v Matanzas po osmih urah vožnje. Peljali smo se s Hundai Acceto. Vozili smo se več kot 12 ur, časovno pa se to pokriva z letom iz Havane do Rusije, naredili pa smo max 1000 km. Med vožnjo smo imeli dva daljša postanka in dvakrat smo šli ankat. Taksist je bil že zelo zgodaj utrujen, zato si je našopal klimo na 3 in radio zelo naglas. Na vsako uro smo se ustavili, da se je taksist lahko polil z vodo. Po 13 urah vožnje nam nobena poza ni bila več udobna, zeblo nas je od klime in ušesa bolela od glasne glasbe. Najbolj smešna stvar med vožnjo pa je bila, da je voznik med vožnjo vzel ključ iz kontakta in si očistil uho, avto pa je bil še vedno prižgan. Ko smo prispeli v Matanzas, nas je voznik odložil na glavnem trgu. Komaj vse smo čakale posteljo in pa večerjo.



SPOMENIK PADLIM BORCEM NA PREVOJAH PRI ZGORNJEM TUHINJU

Spomenik je postavljen na Prevojah pri Zgornjem Tuhinju v spomin 192 borcem narodno osvobodilnega boja. Na spomeniku so zapisana vsa imena padlih borcev. Poleg njih sta pokopana tudi vodja ameriške vojne misije Charles Fisher ter dr. Peter Držaj, ki sta 26. decembra 1944 umrla v vasi Češnjice. Tudi njuno ime je zapisano na spomeniku.

VPRAŠANJA

1. V spomin kolikim borcem je postavljen ta spomenik?
2. Kaj vidiš čisto na vrhu spomenika?
3. Ime katerega narodnega heroja vidiš zapisanega na spomeniku?

AVTENTIČNA NALOGA

1. Predstavljaljaj si, da si Charles Fisher. Kakšno zadnje pismo bi napisal svoji mami, če bi lahko predvideval, kakšna usoda te čaka?
2. Predstavljaljaj si, da si Peter Držaj in da bi preživel vojno in videl domovino, kakršna je danes. Kakšne bi bile njegove misli o Sloveniji ter o njegovem boju za Slovenijo?
3. Predstavljaljaj si, da si organizator spominske slovesnosti pri spomeniku na Prevojah. Kako bi organiziral potek slovesnosti?

VIRI

slikovno gradivo:

- Sara Drolc, 17. 3. 2020, Prevoje pri Zgornjem Tuhinju

pisno gradivo:

- Informacije sem zbrala s samega spomenika.

PREDVIDENE REŠITVE ZA NALOGO:

ODGOVORI NA VPRAŠNJA

1. Spomenik je postavljen v spomin 192 borcem.
2. Čisto na vrhu spomenika je rdeča 5-kraka zvezda.
3. Na spomeniku vidim zapisano ime Martin Kotar, narodni heroj.

AVTENTIČNA NALOGA

1.

Draga mama,

moja bitka se počasi bliža koncu. Zelo mi je žal, da se tako poslavljam in ti pišem iz daljne Jugoslavije. Želel bi si, da bi bil raje pri tebi doma in bi se lahko v živo poslovila. Hvala ti za vse kar si naredila zame in za vse kar si žrtvovala zame. Nikoli nisem pozabil nate, velikokrat sem se spomnil tebe in domačega kraja. Rad te imam.

Charles

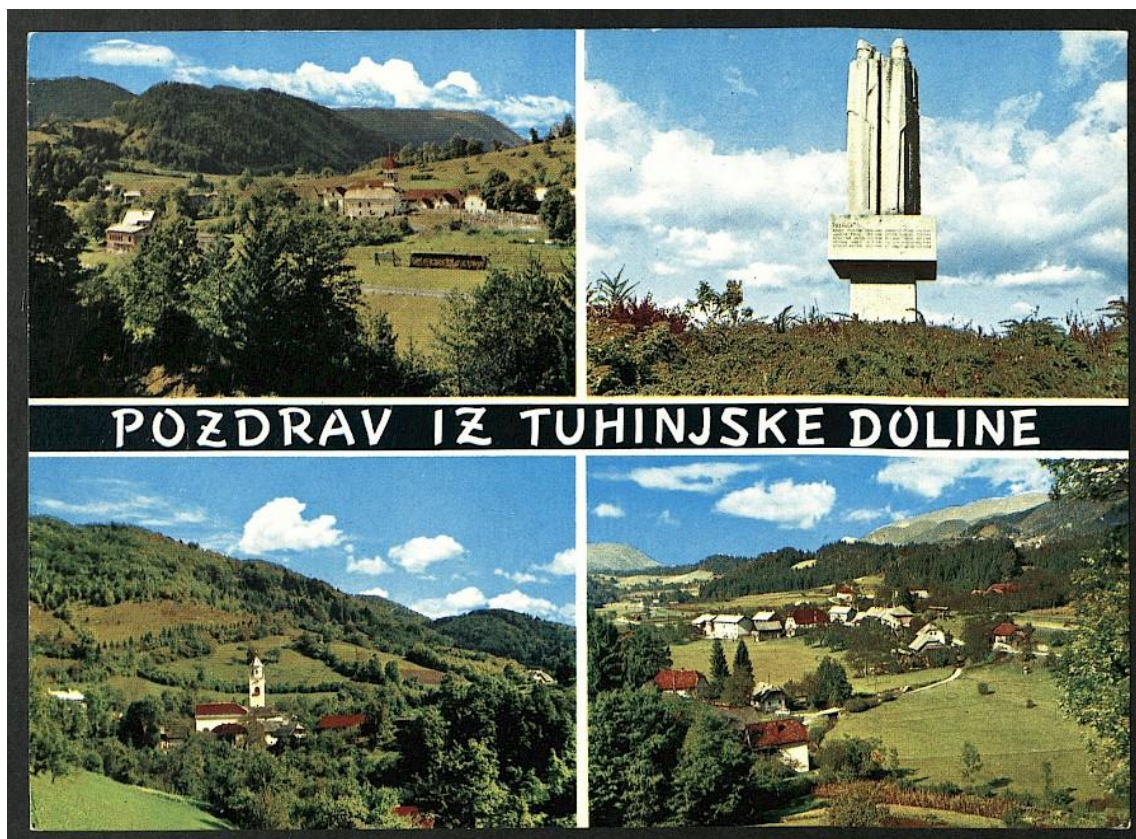
2.

Vesel sem, da lahko živim v samostojni Sloveniji in da lahko uživam svobodo za katero smo se borili med leti 1941 in 1945. Vidim, da smo Slovenci pravi narod, saj ko je treba skupaj držati in se podpirati, Slovenci stopimo skupaj. Upam, da se nam nikoli več ne bo treba boriti, kot smo se med drugo svetovno vojno.

3. Pozdravljeni vsi nastopajoči! Danes se bomo dogovorili, kako bo potekala spominska slovesnost pri spomeniku na Prevojah. Dogodka se bodo udeležili: župan Matej Slapar, predsednik KO Združenja borcev za vrednote NOB Tuhinj. V kulturnem programu bodo sodelovali tudi pevci DKD Solidarnost Kamnik, Častna enota Slovenske vojske in pa otroci iz Osnovne šole Šmartno v Tuhinju, ki bodo recitirali pesmi. Celotno prireditev pa bo povezoval Tone Ftičar.

V muzeju, arhivu ali knjižnici poiščite najstarejšo fotografijo, razglednico ali umetniško sliko, ki predstavlja domači kraj, ter odgovorite na vprašanja.

| | |
|--|---|
| Kje ste našli sliko? | Sliko sem našla na spletni strani zbirke razglednice Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik. Za njo pa sem zvedela od očeta, ki je razglednico poznal ravno zaradi napake, ki se pojavlja na le-tej. |
| Zakaj ste izbrali to sliko? | To sliko sem izbrala zato, ker je zelo zanimiva, saj je razglednica z napako. Na desni strani zgoraj je Šmartno v Tuhinju in pod to fotografijo je fotografija Zgornjega Tuhinja. Na desni fotografiji zgoraj je namesto spomenika NOB na Prevojah v Zgornjem Tuhinju spomenik s Prevoj pri Šentvidu (blizu Lukovice). Ta fotografija je tudi napačna, saj ta spomenik ne stoji v Zgornjem Tuhinju. Desno spodaj na fotografiji pa je pogled na Laze v Tuhinju. |
| Kdo jo je ustvaril? | Avtor razglednice je neznan. |
| Zakaj jo je ustvaril? | Ne ve se, zakaj jo je avtor ustvaril. |
| Kaj je po vašem mnenju avtor želel sporočiti? | Avtor je po mojem mnenju želel sporočiti, da je v Tuhinjski dolini več majhnih vasi ter da imamo v Zgornjem Tuhinju tudi spomenik NOB. |
| Katero vprašanje bi postavili avtorju? | Avtorja bi vprašala, kako je prišlo do napake, da je bila na razglednici objavljena napačna fotografija spomenika NOB. Zanimam me, kako je do takšne napake prišlo? |
| Kje je slika objavljena, shranjena ali razstavljena? | Razglednica je objavljena v elektronski zbirki razglednic Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik, dostopna je na URL: http://www.prejmipozdrav.si/razglednice/raz-tdm-12/ (Datum dostopa: 17. 3. 2020). |



Vir za slikovno gradivo:

- Zgornji Tuhinj. URL: <http://www.prejmipozdrav.si/razglednice/raz-tdm-12/> (Dostop: 17. 3. 2020).

4. Katera vprašanja morate še postaviti starim staršem, da boste razumeli uporabo in pomen predmeta v preteklosti? Stare starše bi vprašala, kako so likalnik segreli, da so potem lahko likali, saj je likalnik brez vsakega priključka za elektriko.

3. Česa vam predmet ne pove? Na podlagi predmeta ne izvemo, kdo ga je uporabljal, kdo ga je ustvaril in koliko časa se je likalnik redno uporabljal.

2. Kaj lahko domnevate in sklepate o preteklosti na podlagi tega predmeta? Sklepam lahko, da je bil predmet izdelan doma, pri kovaču, saj je narejen iz surovin, ki so jih imeli doma, lesa in kovine.

1. Kaj vam ta predmet pove o preteklosti? Ugotovimo, da so predmet uporabljali, ko še ni bilo elektrike.



Slika 1: vir za slikovno gradivo: fotografijo je posnela Sara Drolc, 29. 3. 2020, Zgornji Tuhinj

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (1 točk) | Dobro (2 točki) | Zelo dobro (3 točke) | Število točk |
|---|---|---|--|--|---------------------|
| Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature | Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljene literature je izredno pomanjkljiva ali je ni. | Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov. | Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov. | - | 2 |
| Raznolikost nalog oz. vprašanj | Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge. | 3 |
| Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov | Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo | Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, | Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. | - | 2 |

| | | | | | |
|---------------------------------|---|---|--|---|---|
| | odgovori. | vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge. | Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge. | | |
| Zahteve projektne naloge | Zahteve projektne naloge niso izpolnjene. | Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge. | Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge. | Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge. | 3 |

| | |
|--|---|
| Moja opisna ocena projektne naloge: | Naloga izpolnjuje vse zahteve projektne naloge. |
|--|---|

POROČILO

1. UVODNI DEL

1.1 ZGODOVINSKI ARHIV

Zgodovinski arhiv Ljubljane sem si izbrala, saj je to največji regionalni arhiv Republike Slovenije in sem vedela, da bodo glede na trenutno situacijo (zaprtosti ustanov zaradi virusa COVID-19) arhivsko gradivo in ostale informacije dostopne na spletu.

1.2 MUZEJ

Medobčinski muzej Kamnik sem si izbrala zaradi bližine mojega doma in lokalne zgodovine. Ta muzej je najbližje mojemu domu in sem si ga izbrala z namenom predstavitve lokalne zgodovine.

1.3 UČNA POT

Izbrano učno, ki bi potekala od OŠ Šmartno v Tuhinju do Sv. Miklavža na Gori, sem si izbrala predvsem zaradi bližine šolskega okoliša. Poleg tega lokalna zgodovina sovпада z učim načrtom. Tematika učne poti bi bila v povezavi z obvezno temo iz učnega načrta, in sicer s Spremenjeno politično in versko podobo Evrope, pri kateri morajo učenci znati pojasniti posledice turških vpadov v slovenske dežele.

1.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Center šolskih in obšolskih dejavnosti Vojsko sem si izbrala zato, saj ima v programu za šole v naravi veliko zgodovinske tematike, ki se navezuje na učni načrt zgodovine v osnovni šoli.

2. GLAVNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI ARHIV

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

V Zgodovinskem arhivu Ljubljana organizirajo pedagoška vodstva po arhivu za organizirane skupine. Po fotografijah sodeč, ki so objavljene na spletni strani Zgodovinskega arhiva Ljubljana, so prostori za pedagoške dejavnosti primerni za manjše skupine ljudi.¹

¹ Učne ure v arhivu. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/za-uporabnike-2/ucne-ure/> (Dostopno: 6. 4. 2020).

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI ARHIVA

Zgodovinski arhiv Ljubljana organizira različne pedagoške dejavnosti arhiva: splošne predstavitve arhiva, tematske predstavitve določenih zvrsti arhivskega gradiva in arhivsko pravljico delavnico, ki je namenjena predšolskim otrokom.² Po mojem mnenju so organizirane pedagoške dejavnosti primerne tako za osnovnošolce in srednješolce, ki prvič obišejo arhiv. V arhivu jim s pomočjo pedagoških dejavnosti predstavijo arhiv: kaj sploh je arhiv, kakšno gradivo hranijo v arhivu, itd.

2.1.3 UPORABNOST ARHIVSKEGA GRADIVA ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Arhivsko gradivo je uporabno in primerno za šolske dejavnosti, saj se učenci naučijo, kako se ravna z arhivskim gradivom (po arhivskem gradivu ne piše, pri uporabi le-tega se uporabljajo rokavice, arhivskega gradiva se ne razmnožuje, ...), poleg tega pa se naučijo, kako se uporablja arhivsko gradivo in kakšne vrste informacij lahko razberemo iz takšnega gradiva. Na podlagi arhivskega gradiva je za učence in dijake možno sestaviti različne naloge za učno-delovne liste.

2.2 MUZEJ

2.2.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

Po fotografijah sodeč so prostori, kjer so predstavljene različne razstave, majhni in niso primerni za večjo skupino obiskovalcev, ravno zato sem izdelala učno-delovne liste, kjer bi se skupina učencev lahko razdelila v dve manjši skupini. Ogledali bi si dve razstavi, prva skupina bi si najprej ogledala razstavo Po sledih meščanstva v 19. stoletju, medtem pa bi si druga skupina ogledala razstavo Na planincih lušno biti – življenje na kamniških planinah. V muzeju imajo tudi slavnostno dvorano, ki je primerna za velike skupine ljudi. V tej dvorani bi se lahko po končnem ogledu razstave z učenci zbrali, kjer bi lahko organizirali različne delavnice.³ Skupaj bi lahko preverili rešitve učno-delovnega lista, poleg tega pa bi lahko v tem prostoru organizirali tudi pedagoške dejavnosti. V tem prostoru bi imeli svoj mir in ne bi motili drugih obiskovalcev muzeja.

² Učne ure v arhivu. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/za-uporabnike-2/ucne-ure/> (Dostop: 6. 4. 2020).

³ Poslovna srečanja. <https://www.muzej-kamnik-on.net/info-mmk/najem-prostorov/poslovna-srecanja/> (Dostop: 21. 3. 2020).

2.2.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI V MUZEJU

V muzeju imajo organizirane pedagoške programe za različne skupine ljudi, v opisu programov sicer piše, da so te pripravili za šolsko leto 2018/19, vendar imajo mogoče na samem mestu programe prenovljene za šolsko leto 2019/20. Za učence organizirajo strokovna vodstva, učne ure, ustvarjalne delavnice, učne poti. Ti se lahko povežejo skupaj z različnimi kulturnimi, tehniškimi, naravoslovnimi dnevi. Vsebino in čas trajanja prilagodijo vsakemu posamezniku. Po opisu pedagoških dejavnosti v Medobčinskem muzeju Kamnik se mi zdi, da ima muzej dobro izdelane pedagoške dejavnosti za osnovnošolce, kjer so ti aktivni obiskovalci muzeja, ne samo pasivni opazovalci razstave.⁴

2.1.3 UPORABNOST MUZEJSKIH EKSPONATOV ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Muzejski eksponati so primerni za šolske dejavnosti, saj je možno sestaviti različne naloge za učno-delovni liste. Poleg tega se učenci z opazovanje muzejskih eksponatov naučijo, kako se ravna z muzejskimi eksponati v muzeju (se jih samo gleda, ne dotika), poleg tega pa se naučijo, kako se dela z muzejskimi eksponati.

2.3 UČNA POT

2.4.1 KRATEK OPIS PREDLAGANE UČNE POT

Učna pot bi potekala od OŠ Šmartno v Tuhinju do Sv. Miklavža na Gori. Ta je od šole oddaljena 5,7 km, za to bi porabili približno 2 uri v eno smer. Kamnik in okolica so bili leta 1471 najbolj prizadeti s strani Turkov, saj so tistega leta ti v naše kraje prihrumeli trikrat. Najhujši je bil tretji napad, 1. junija 1471. Kmetov ni zaščitil nihče, podeželje je bilo zelo izpostavljeno, zato so leta 1471 kmetje začeli okrog cerkva na težko dostopnih krajih in na vzpetinah graditi tabore, ki so imeli obrambno vlogo. V tem času se je Gora spremenila v taborski kompleks, cerkev sv. Miklavža je postala utrdba, kamor so se okoliški prebivalci ob nevarnosti zatekli vanjo. Še danes so razvidni ostanki protiturškega obrambnega tabora. Z vzhodne, južne in zahodne strani je cerkev ščitil obrambni zid, katerega ostanki so vidni še danes. Obrambno moč obzidja sta okrepila še dva obrambna stolpa, ki

⁴ Program izobraževanj za vrtce in šole. <https://www.muzej-kamnik-on.net/izobrazevanja/program-izobrazevanj-za-vrtce-in-sole/> (Dostop: 21. 3. 2020).

sta vidna še danes.⁵ Tematika učne poti bi bila v povezavi z obvezno temo iz učnega načrta, in sicer s Spremenjeno politično in versko podobo Evrope, pri kateri morajo učenci znati pojasniti posledice turških vpadov v slovenske dežele.⁶ Te učne cilje bi povezali z našo učno potjo. Na podlagi osebne izkušnje bi učenci znali bolje opisali in pojasnili posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele.



slika 1: obrambni stolp na Sv. Miklavžu na Gori



slika 2: obrambni zid na Sv. Miklavžu na Gori

2.4.2 PRIMERNOST IZBRANE VSEBINE IN AKTIVNOSTI UČENCEV

Vsebina terena se mi zdi zelo primerna, saj se poveže z obveznimi učnimi vsebinami iz učnega načrta, poleg tega pa učna pot zahteva od učencev, da ti sodelujejo pri obravnavanju nove učne snovi na terenu.

2.4.3 OCENA VARNOSTI TERENA IN ŠOLSKEGA DELA NA TERENU

Teren in sama pot sta zelo varna, saj pot poteka po lokalni cesti, kjer ni veliko prometa, del poti pa poteka tudi po gozdu. Učno pot bi bilo možno izvesti jeseni ali spomladi, saj je pozimi zaradi snega Gora težje dostopna. Sama težavnost poti ni zahtevna, primerna je tudi za mlajše otroke, pot in dostop od Gore sta urejena, prav tako pa je pot označena tudi s pohodniškimi markacijami.

⁵ Brane Šimenc. *Sv. Miklavž na Gori*. Šmartno v Tuhinjski dolini: Turistično društvo Gora sv. Miklavž, 2018, str. 14.

⁶ Učni načrt za zgodovino za osnovno šolo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf (Dostop: 19. 3. 2020).

2.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

2.5.1 KRATKA PREDSTAVITEV CŠOD

»CŠOD je javni zavod, ki je bil ustanovljen z namenom opravljanja strokovnih in organizacijskih nalog, povezanih s posredovanjem znanja, uvajanjem v raziskovalno delo in kulturne dejavnosti mladine ter za izvajanje delov programa, ki se opravljajo kot javna služba na področju vzgoje in izobraževanja. Programi CŠOD imajo pomembno vlogo pri socializaciji otrok, z njimi pa želijo tudi skrbeti za zdravje otrok in mlade motivirati za družabne stike. Poleg tega programi šole v naravi želijo izboljšati medsebojne odnose udeležencev.«⁷

2.5.2 PREDSTAVITEV IZBRANEGA DOMA CŠOD

Z učenci bi lahko obiskali dom CŠOD Vojsko, ki se razteza na Vojskarski planoti.

2.5.3 PREDLOG UČNIH VSEBIN ZA DEJAVNOSTI V IZBRANEM DOMU CŠOD

Učenci bi v tem delu Slovenije spoznali bogato zgodovino Idrije in njene okolice. Idrija je znana po rudniku živega srebra, po idrijski čipki in klekljanju. Bogata pa je tudi zgodovina druge svetovne vojne, saj nanjo spominjajo Partizanska tiskarna Slovenija, partizansko grobišče na Vojščici ter Partizanska bolnica Pavla. Z učenci bi lahko obiskali rudnik živega srebra ter muzej rudnika živega srebra, kjer bi se učenci naučili, da je bil rudnik živega srebra drugi največji proizvajalec živega srebra na svetu. Poleg tega bi lahko obiskali tudi Partizansko tiskarno Slovenije, ki se nahaja v Mestnem muzeju Idrija. To je ohranjeni spomenik druge svetovne vojne, kjer je delovala skrivna partizanska tehnika. Tukaj so tiskali Partizanski dnevnik, ki je bil edini dnevni tiskani časopis odporniškega gibanja v Evropi. Poleg tega bi lahko v samem domu ustvarjali na temo idrijske dediščine in zgodovine.⁸

⁷ Ustanovitev CŠOD. <https://www.csod.si/stran/ustanovitev-csod> (Dostop: 19. 3. 2020).

⁸ CŠOD Vojsko. <https://www.csod.si/dom/vojsko> (Dostop: 19. 3. 2020).

3. ZAKLJUČNI DEL

3.1 SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za poročilo: 6 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (0,5 točk) | Dobro (1 točka) | Zelo dobro (2 točki) | Število točk |
|---|--|--|--|---|--------------|
| Uvodna predstavitev institucij in učne poti | Uvodne predstavitve ni. | Uvodna predstavitev je pomanjkljiva in ni podana za vse institucije in učno pot. | Uvodna predstavitev je zelo natančno podana za vse obiskane institucije in učno pot. | - | 1 |
| Opis | Opis je pomanjkljiv in skromen. | Opis je manj ustrezen in pomanjkljiv pri nekaterih institucijah. | Opis je podan ustrezno skoraj za vse institucije in učno pot. | Opis je podan zelo natančno in pregledno za vse institucije in učno pot. | 2 |
| Refleksija obiskanih institucij in učne poti | Refleksija je zelo skromna in zelo pomanjkljiva ali je ni. | Refleksija je skromna, a še ustreza o primernosti za šolsko delo. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je ustrezna. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je zelo natančna in zelo ustreza. | 2 |
| Oblikovanje poročila | Poročilo je neustrezno oblikovano. | Poročilo je manj ustrezno oblikovano in manj pregledno ter ne vključuje vseh zahtevanih elementov. | Poročilo je zelo ustrezno računalniško oblikovano in vključuje vse zahtevane elemente. | - | 1 |

3.2 VIRI IN LITERATURA

SPLETNI VIRI:

- CŠOD Vojsko. URL: <https://www.csod.si/dom/vojsko/sola-v-naravi> (Dostop: 19. 3. 2020).
- Poslovna srečanja. <https://www.muzej-kamnik-on.net/info-mmk/najem-prostorov/poslovna-srecanja/> (Dostop: 21. 3. 2020).
- Program izobraževanj za vrtce in šole. <https://www.muzej-kamnik-on.net/izobrazevanja/program-izobrazevanj-za-vrtce-in-sole/> (Dostop: 21. 3. 2020).
- Učne ure v arhivu. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/za-uporabnike-2/ucne-ure/> (Dostop: 6. 4. 2020).
- Učni načrt za zgodovino za osnovno šolo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf (Dostop: 19. 3. 2020).
- Ustanovitev CŠOD. <https://www.csod.si/stran/ustanovitev-csod> (Dostop: 19. 3. 2020).

MONOGRAFIJA:

- Brane Šimenc. *Sv. Miklavž na Gori*. Šmartno v Tuhinjski dolini: Turistično društvo Gora sv. Miklavž, 2018, str. 14.

FOTOGRAFIJI:

- Sara Drolc, obrambni stolp na Sv. Miklavžu na Gori in obrambni zid na Sv. Miklavžu na Gori, 9. 4. 2020, Sv. Miklavž na Gori.



Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2019/20

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Sara Furlan

DATUM: 7. 5. 2020

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

V prvem delu projektne naloge sem pripravila dva delovna. Prvi je namenjen reševanju v muzeju, in sicer v Narodnem muzeju Slovenije. Tematika, ki jo delovni list zajema se nanaša na rimski čas v našem prostoru.

Drugi delovni list je zajema naloge za Zgodovinski arhiv Ljubljana. Naloge so namenjene spletnemu reševanju s pomočjo spletne strani arhiva.

**NARODNI
MUZEJ
SLOVENIJE**

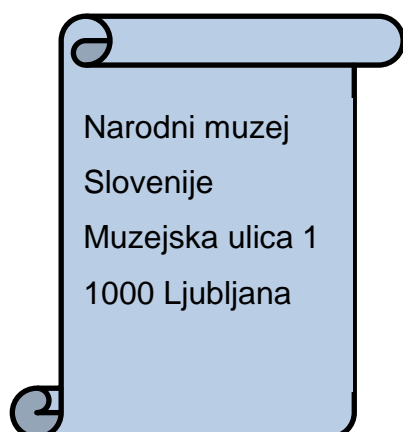


**RIMSKE
ZGODBE S
STIČIŠČA
SVETOV**



NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Narodni muzej Slovenije je najstarejša kulturna ustanova na našem ozemlju, neprekinjeno pa deluje že od leta 1821. Avstrijski cesar Franc I. je ustanovo poimenoval Kranjski deželni muzej, svoje prostore pa je imel v ljubljanskem liceju na Vodnikovem trgu. Deset let po ustanovitvi muzeja je ta dobil svojo prvo stalno razstavo. 100 let po ustanovitvi muzeja se je preimenoval v Narodni muzej, leta 1997 pa se je preimenoval v Narodni muzej Slovenije. Muzej ima več lokacij. Glavna lokacija stoji na Muzejski ulici, poleg tega ima muzej svoje prostore tudi na Metelkovi, Blejski grad in grad Snežnik prav tako spadata pod pristojnost Narodnega muzeja Slovenije ter še arheološki park Ad Pirum v Hrušici.



Zimski delovni čas (1. 10
– 31. 5.)
Pon – Sre 10:00 – 18:00
Čet 10:00 – 20:00
Pet – Ned 10:00 – 18:00

NAVODILA ZA DELO

V muzeju si bomo ogledali stalno razstavo. Seznanili se boste z rimskimi zgodbami s stičišča svetov. Snov, ki vam jo bodo predstavili zaposleni v muzeju, boste imeli tudi na svojih delovnih listih, na katerih boste reševali naloge. V muzeju se razstavljenih predmetov ne dotikamo, prav tako ne delamo hrupa, saj v njem nismo sami. Ko želimo postaviti vprašanje ali odgovoriti nanj, dvignemo roko.

Delovni list je glede na vsebino najbolj primeren za učence sedmega razreda osnovne šole, saj se tema nanaša na snov iz učnega načrta za sedmi razred

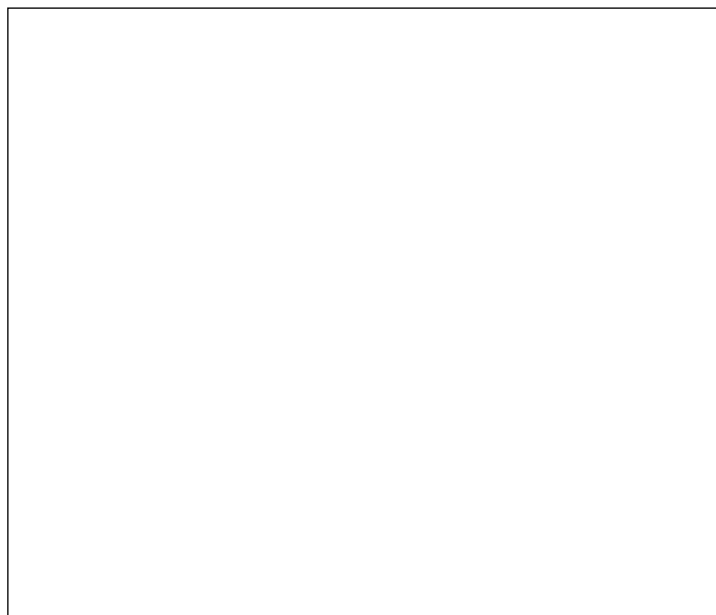
OKTAVIJANOVE VOJNE

1. Na zemljevid vpiši, kje so živila posamezna keltska plemena.
Pomagaj si z zemljevidom na razstavi.



Slika 1: Zemljevid Slovenije

2. V vitrini je razstavljena bronasta čelada keltskega bojevnika. Nariši čelado.



3. Kip predstavlja Oktavijana Avgusta. S pomočjo besedila na steni odgovori na vprašanja.



Slika 2: Oktavijan Avgust

- a) Kdo je bil Oktavijan Avgust?
- b) Kako se imenujejo vojne, ki so na slovenskem ozemlju potekale med letoma 35 in 33 pr.n.št.?
- c) S pomočjo česa so arheologi datirali datum začetka vojne?
- d) Katero keltsko ljudstvo si je Oktavijan pokoril?

4. V vitrinah je razstavljenih več različnih kosov rimskega orožja. Navedi vsaj tri različne kose orožja.

5. Preberi naslednje stavke. Označi P, če je stavek pravilen in N, če je stavek napačen. Pomagaj si z besedilom pod naslovom Doba cesarja Avgusta: konec rimskih osvajanj na ozemlju Slovenije.

- a) Rimljani so na novo osvojenih ozemljih eliti staroselcev podeljevali privilegije.

- b) Rimska vojska je gradila ceste, mostove in naselja.
- c) Na novo ozemlje so se prvi preselili bogatejši Rimljani.
- d) Tudi po koncu Avgustove dobe so Rimljani nadaljevali z ozemeljskimi osvojitvami na tleh današnje Slovenije.

VRHNIKA IN LJUBLJANA

6. Obkroži črke pred pravilnimi odgovori. Pomagaj si z besedilom Ljubljanica: rimska trgovska in vojaška pot ter z besedilom Vrhnika: prekladalna postojanka na začetku plovne poti.
- a) Vrhnika in Ljubljana sta bili pomembni rimski postojanki.
 - b) Na območju današnje Vrhnike je v mlajši železni dobi stalo naselje Noričanov.
 - c) Ob koncu Avgustove vladavine so Rimljani naredili cesto povezavo med Vrhniko in Ljubljano.
 - d) Prvo znano rimsko naselje na območju Vrhnike sega v 2. stol. pr.n.št.
 - e) Po Ljubljanici je potekala glavna povezava med Italijo, Balkanom in srednjim Podonavjem.
 - f) Tako Vrhnika kot Ljubljana sta imeli pomembno vlogo pri oskrbi rimske vojske.

POD RIMSKO OBLASTJO

7. Ob koncu 1. stoletja se je na slovenskih tleh začelo obdobje miru. Odgovori na vprašanja. Pomagaj si z besedilom Prva tri stoletja v rimski državi.

a) Katera pomembna rimska mesta so nastala na naših tleh?

b) Kakšna je bila notranjost rimskih zgradb? Navedi 3 značilnosti.

c) Kaj je prekinilo mirno obdobje?

d) Kakšno je bilo stanje na naših tleh v 3. stoletju?

8. Oglej si spodnji fotografiji in odgovori na vprašanja.



Slika 3: Kipi domačinov

a) Kaj vidiš na obeh fotografijah?

b) Kakšne so razlike med zgornjo in spodnjo fotografijo? Navedi vsaj tri razlike.



Slika 4: Kip Emonca

c) Kaj je prvo, kar opaziš na posamezni fotografiji?

9. Poveži pojme v levem stolpcu z ustrezno razlago v desnem stolpcu tako, da na prazno črto v desnem stolpcu vpišeš ustrezno črko iz levega stolpca.

| | |
|---------------|------------------------|
| A. Latinščina | _____ kovinsko pisalo. |
| B. Mozaik | _____ jezik Rimljanov. |
| C. Stilus | |

| | |
|-----------|--|
| D. Freska | _____ slika, sestavljena iz raznobarvnih kamenčkov. _____ podoba, naslikana na svež omet. |
|-----------|--|

REŠITVE NALOG

1. Vnos keltskih plemen na zemljevid.
2. Skica čelade.
3. a) Oktavijan Avgust je bil Cezarjev posinovljenec in nato prvi rimski cesar.
b) Ilirske vojne.
c) S pomočjo datacije kovanja najmlajših novcev, datacije orožja in vojaške opreme.
d) Karne.
4. Osti izstrelkov bojnih strojev, puščične osti, pračni izstrelki, ost kopja.
5. a) P, b) P, c) N, d) N.
6. a), c), e), f)
7. a) Celeia, Nevioudunum, Petovia.
b) Za rimske zgradbe so bile značilne freske in mozaiki, prav tako so imele centralno ogrevana tla in stene.
c) Mirno obdobje so prekinile markomanske vojne.
d) Značilna je bila notranjepolitična nestabilnost, vpadi barbarov in državljanske vojne.
8. a) Na zgornji fotografiji so trije moški kipi, na spodnji fotografiji pa je le en moški kip.
b) Kipi na zgornji fotografiji so doprsni, spodnja fotografija pa prikazuje celoten človeški kip, različno število kipov na posamezni fotografiji, kipi na zgornji fotografiji so bolj grobo obdelani kot pa spodnji kip, itd.
c) na zgornji fotografiji se najprej opazi neobdelan kamen, na spodnji pa oblačilo Emonca.
9. C, A, B, D.

VIRI ZA GRADIVO

Narodni muzej Slovenije. <https://www.nms.si/si/> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije. https://sl.wikipedia.org/wiki/Narodni_muzej_Slovenije (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: delovni časi in kontakti. <https://www.nms.si/si/nacrtujite-obisk/delovni-casi-in-kontakti> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: virtualne razstave. <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: virtualna razstava *Rimske zgodbe s stičišča svetov*. <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/rimske-zgodbe> (dostop: 3. 5. 2020)

Slika 1: https://sl.wikipedia.org/wiki/Modul:Location_map/data/Slovenija/dok (dostop: 17. 5. 2020)

Slika 2: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Principat> (dostop: 3. 5. 2020)

Slika 3: <https://www.nms.si/si/razstave/379-Rimske-zgodbe-s-sticisca-svetov> (dostop: 17. 5. 2020)

Slika 4: <https://www.rtv slo.si/kultura/razstave/na-razstavi-o-rimski-kulturi-na-ogled-tudi-bronasti-kip-emonca/345568> (dostop: 17. 5. 2020)

VIR ZA PRIPRAVO

Narodni muzej Slovenije: virtualna razstava *Rimske zgodbe s stičišča svetov*. <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/rimske-zgodbe> (dostop: 3. 5. 2020)



Avtorica:

Sara Furlan

Oblikovanje:

Sara Furlan

Mentorica:

Red. prof. Danijela
Trškan

2020



O MUZEJU

Začetki Zgodovinskega arhiva Ljubljana segajo v konec 19. stoletja, natančneje v leto 1898, ko je pesnik in teolog Anton Aškerc na ljubljanskem magistratu nastopil službo mestnega arhivarja. Tedanji ljubljanski župan Ivan Hribar se je zavedal pomembnosti urejenega arhiva ter pomena arhivskega arhiva za narodno identiteto. Prav ljubljanski župan je imel največ zaslug za zaposlitev Antona Aškerc, ki je službo mestnega arhivarja nastopil 15. julija. Arhiv pa sprva ni bil samostojna ustanova, ampak je bil del ljubljanske mestne uprave. Značaj mestnega arhiva je obdržal do druge svetovne vojne. Januarja 1951 se je kot Mestni arhiv ljubljanski organizacijsko osamosvojil in s tem postal samostojna kulturna ustanova. Od šestdesetih let prejšnjega stoletja je začel širiti svoje pristojnosti, posledično pa je začel preraščati okvire mestnega arhiva. Prevezal je arhivsko gradivo drugih ustanov. Leta 1973 so bile oblikovane štiri organizacijske enote: Enota Mestni arhiv Ljubljana, Enota za obljublansko območje s sedežem v Ljubljani, Enota za Gorenjsko Kranj ter Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto. Istega leta se je arhiv tudi preimenoval v Zgodovinski arhiv Ljubljana. 1980 pa so bila arhivu dodana še oddelka v Škofji Loki in Idriji

Enota v Ljubljani
Mestni trg, 27, p. p. 1614
1001 Ljubljana

ČITALNICA

Pon, Tor, Čet in Pet: 8:00 – 14:00

Sre: 8:00 – 16:00

SPREJEMNA PISARNA

Pon: 8:00 – 14:00

Sre: 8:00 – 16:00

Pet: 8:00 – 12:00

NAVODILA ZA DELO

Pred teboj je delovni list za arhiv. Zaradi trenutne situacije ne moremo iti v arhiv, boš delovni list rešil/a preko spleta. Za pomoč se lahko obrneš name preko e-pošte.

DOSTOP DO SPLETNE STRANI ARHIVA

S pomočjo računalnika odpri spletno stran Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Naslov spletne strani je <https://www.zal-lj.si/>. Ko se ti odpre spletna stran arhiva, klikni na okno »Za uporabnike«, nato pa na šesto zaporedno okno »Digiteka«.



PRIVILEGIJSKA KNJIGA MESTA LJUBLJANA, 1320 - 1744

1. Odpri okno z naslovom »Privilegijska knjiga mesta Ljubljana, 1320 – 1744«. Odgovori na vprašanja, ki se nanašajo na opis privilegijske knjige.
 - a) Katerega leta je Ljubljana dobila svojo privilegijsko knjigo?
 - b) Knjiga je razdeljena na dva sklopa. Kaj obsega vsak izmed posameznih sklopov?
 - c) Koliko je vseh prepisov?

2. Odpri enega izmed privilegijev in obkroži črko pred pravilnima odgovoroma

- a) Privilegiji so napisani v nemškem jeziku
- b) Privilegiji so napisani v italijanskem jeziku
- c) Privilegiji so napisani s peresom in črnilom
- d) Privilegiji so napisani s kemičnim svinčnikom



3. Vrni se na stran »Digiteka« ter odpri »Listine iz Zbirke listin Ljubljana, 1320 – 1955«. Nato poišči listino iz leta 1896, november 1., (Ljubljana). Odpri zadnjo sliko v prvi vrstici in s pomočjo dokumenta dopolni besedilo.

Imenoval je _____ svet deželnega stolnega mesta _____ v svojej seji dne _____ v priznanje izrednih zaslug, katere si je Vaša _____ pridobila za to mesto in njega prebivalstvo povodom pomožne akcije po groznej _____ katastrofi v noči od 14. na 15. dan _____ 1895, soglasno svojim častnim _____.

LISTINE IZ ZBIRKE LISTIN ŠKOFJA LOKA, 1502 - 1842

4. Klikni na »Listine iz Zbirke listin Škofja Loka, 1504 – 1842« ter odgovori na vprašanja, ki se nanašajo na opis.

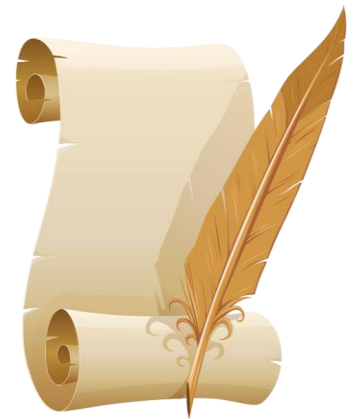
- a) Kako so listine razdeljene glede na njihov izbor?

b) Kateri dokumenti prevladujejo v tej zbirki listin? Navedi vsaj tri različne tipe dokumentov.

c) Kdo vse je naročil zapis listin? Navedi vsaj štiri različne izstavitelje.

d) V kakšne namene so bile listine napisane? Navedi štiri različne namene.

Ostani na strani »Listine iz Zbirke listin Škofja Loka, 1504 – 1842«. Pri podnaslovu »Mestne listine« klikni na zadnjo listino, »1842, oktober 31., Dunaj« ter si listino povečaj.



5. Odgovori na vprašanja.

a) Kaj je prvo, kar opaziš?

b) V kakšnem stanju se je listina ohranila?

c) Ali se je avtor listine potrudil pisati čitljivo?

d) Kakšna je razlika med prvo vrstico besedila v primerjavi z ostalim besedilom?

e) V kakšnem stanju se je ohranil pečat?

Pri podnaslovu Kovaški cehi odpri zadnjo listino, »1785, april 1., Pressburg« in si listino povečaj.

6. Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- a) Na listini je pečat
- b) Listina je napisana na papirju
- c) Na vrhu listine je naslikana grafika
- d) Listina ni napisana samo v eni pisavi
- e) Listina je napisana na pergamentu

ZAPISNIKI SEJ MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA, 1945 - 1955

Odpri »Zapisniki sej
Mestnega ljudskega odbora
Ljubljana, 1945 – 1955«.



7. Poveži kratice v levem stolpcu z ustrežno razlago v desnem stolpcu tako, da na posamezno črto v desnem stolpcu vpišeš ustrežno črko iz levega stolpca.

- | | |
|----------|---|
| A. KPS | _____ Osvobodilna fronta |
| B. LRS | _____ Komunistična partija Jugoslavije |
| C. OF | _____ Ljudska republika Slovenija |
| D. MNOO | _____ narodnoosvobodilni odbor |
| E. AVNOJ | _____ Komunistična partija Slovenije |
| F. KPJ | _____ Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije |
| G. NOO | _____ mestni narodnoosvobodilni odbor |

8. Preberi zapisnik 3. seje izvršnega odbora MNOO Ljubljana in odgovori na vprašanja.

- Kdaj je seja potekala?
- Kaj prejme vsak demobiliziranec?
- Do kdaj se mora izvršiti demobilizacija?
- Kdo je poročal o delu na prosvetnem oddelku?

e) Do katerih ugotovitev so prišli na področju šolstva? Navedi vsaj 5 ugotovitev.

f) Kakšen pomen bi imela »Slovenska knjižnica« glede na dokument?

g) Po koliko letih delovne dobe naj bi se delavci upokojili glede na dokument?

h) Kakšne predloge so na seji sprejeli na področju taks?

REŠITVE NALOG

1.
 - a) 1566.
 - b) Prvi sklop obsega 99 prepisov privilegijev, napisanih z isto roko, ki so nastali med letoma 1320 in 1566. Drugi sklop pa vsebuje 40 prepisov, ki so nastali med letoma 1566 in 1744. Te listine so prepisali različni pisarji.
 - c) Vseh prepisov je 139.
2. a in c.
3. občinski, Ljubljane, 2. oktobra 1895, Ekscelencija, potresnej, aprila, meščanom.
4.
 - a) Glede na izvor so listine razdeljene na mestne, notarske, cehovske, gosposčinske in zasebne listine.
 - b) Prevladujejo listine, urbarji in učna pisma škofjeloških cehov ter zasebne listine Novakove kmetije v Dražgošah.
 - c) Zapis listin so naročili freisinški škofje, avstrijski cesarji, cehovski mojstri, pomembni posamezniki.
 - d) Z listinami so potrjevali različne pravice, z njimi so nastavljali notarja, potrjevali učno dobo in urejali premoženjsko pravne zadeve.
5.
 - a) Prvo, kar opazim je veliki rdeči pečat, itd.
 - b) Listina se je ohranila v odličnem stanju.
 - c) Ja.
 - d) Prva vrstica besedila je napisana z večjimi črkami v primerjavi z ostalim besedilom, ki je napisano na manjše.
 - e) Pečat se je ohranil v odličnem stanju.
6. b, c in d.
7. C, F, B, G, A, E, D.
8.
 - a) Seja je potekala 25. avgusta 1945.
 - b) Vsak demobiliziranec ob odpustu iz vojske prejme plačo, obutev, obleko in perilo.
 - c) Demobilizacija se mora izvršiti do 19. 9. 1945.
 - d) Tov. Kopač-Šerbak Zora.
 - e) Potrebna so popravila na šolskih poslopih, nabava šolske opreme, učiteljsko osebje zavoda Uršulink mora vložiti prošnjo za poučevanje, vzgojo mladine v tem zavodu

prevzame država, po odredbi ministrstva se ukinjajo meščanske šole, potrebno bo ustanavljanje šolskih kuhinj, itd.

- f) »Slovenska knjižnica« naj bi bila dostopna široki javnosti, obenem pa bi imela tudi študijski značaj. Knjige bi se menjavale, na ta način se izpopolni knjižnica med mesti kot Praga, Varšava in Moskva.
- g) 30 do 35 let službe.
- h) Zapisali so, da se je potrebno držati principa, da kdor prejema redne dohodke, ima dolžnost plačati takse. Osebe, ki dohodkov ne prejemajo, imajo NOO četrti izdati ubožno potrdilo, na podlagi katerih so oproščeni vseh taks.

VIRI ZA GRADIVO

Zgodovinski arhiv Ljubljana: zgodovina arhiva. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/zgodovina-arhiva/> (dostop: 20. 5. 2020).

Zgodovinski arhiv Ljubljana: enota v Ljubljani. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/enota-v-ljubljani/> (dostop: 20. 5. 2020).

Privilegijska knjiga mesta Ljubljana, 1320 – 1744. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/privilegijska-knjiga-2/> (dostop: 20. 5. 2020).

Listine iz Zbirke listin Ljubljana, 1320 – 1955. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/listine-2/> (dostop: 20. 5. 2020).

Listine iz Zbirke listin Škofja Loka, 1504 – 1842. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/listine-iz-zbirke-listin-enota-v-skofji-loki/> (dostop: 20. 5. 2020).

Zapisniki sej Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, 1945 – 1955. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/zapisniki-sej-mlo-ljubljana-3/> (dostop: 20. 5. 2020).

Slika Zgodovinskega arhiva Ljubljana. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/enota-v-ljubljani/> (dostop: 20. 5. 2020).

Slika knjig, peresa in črnila zvitka. <https://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-images-old-book-inkwell-quill-pen-scroll-close-up-image39005539> (dostop: 20. 5. 2020).

Slika pergamenta. <https://blog.dnevnik.hr/shadowofsoul/2016/07/1627831619/tajni-pergament.html> (dostop: 20. 5. 2020).

Slika pergamentnega zvitka in peresa. <https://www.pinterest.com/chalottes/> (dostop: 20. 5. 2020).

Slika zapisnikov. <https://www.dnevnik.si/1042879005> (dostop: 20. 5. 2020).



DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET



SREČKO KOSOVEL

Srečko Kosovel (18. 3. 1904 – 27. 5. 1926) se je rodil očetu Antonu Kosovelu in materi Katarini. Srečko je bil najmlajši izmed petih otrok. Oče je bil učitelj v Sežani v stari šoli, kjer je bil Srečko tudi rojen. Zaradi narodnobuditeljskega dela v Sežani so Antona leta 1905 kazensko premestili v Pliskovico, tri leta kasneje pa je šel učiti v Tomaj. Srečko je osnovno šolo obiskoval v Tomaju, od leta 1916 pa je v Ljubljani obiskoval realko in začel zelo zgodaj pesniti. Leta 1922 se je Srečko vpisal na ljubljansko univerzo, na Filozofski fakulteti je obiskoval predavanja iz romanske književnosti, slavistike, filozofije in zgodovine umetnosti. V času študija je objavjal v številnih publikacijah. Leta 1926 je staknil močan prehlad in umrl v družinski hiši v Tomaju, ki je danes znana kot Kosovelova domačija.

VPRAŠANJA

Koliko naj bi bila oseba stara?

Kaj sporoča njegov izraz na obrazu?

Po čem si boš osebo zapomnil in jo prepoznal na ostalih fotografijah?

AVTENTIČNI NALOGI

Srečko Kosovel je pesmi začel pisati zelo zgodaj. Napiši kratko pesmico in jo nato na glas preberi.

Kosovel je pisal tako za otroke kot tudi za odrasle. Nariši tabelo in vanjo vpiši knjige, ki si jih rad prebiral kot otrok in pa knjige, katere rad prebiraš zdaj.

VIRI

Slika: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/slavnostni-poklon-srecku-kosovelu.html>

(dostop: 17. 4. 2020)

Podatki o sliki: <http://www.primorci.si/osebe/kosovel-sre%C4%8Dko/1029/> (dostop:

17. 4. 2020)

Skrinjar, Pavel. *Sežana: sonce nad prestolnico Krasa*. Logatec: Ad Pirum, 2006. Str. 230-232.

REŠITVE

Koliko naj bi bila oseba stara?

Med 16 in 20 let.

Kaj sporoča njegov izraz na obrazu?

Resnost, zamišljenost.

Po čem si boš osebo zapomnil in jo prepoznal na ostalih fotografijah?

Po njegovih očalih.

REŠITVE AVTENTIČNIH NALOG

Učenci napišejo kratko pesem po svojem okusu.

Učenci zapišejo knjige, ki so jih radi prebirali, ko so bili mlajši in pa knjige, ki jih radi prebirajo zdaj.

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

Naš poraz v jadranskem opraskanju.

V Ljubljani, dne 12. novembra.

Jadranska drama je končana. Konec je tak, kakor ga ni pričakoval nobeden še tako črnogledi-pesimist. Italijaje prodrla s svojimi zahtevami na vsi črti in dosegla več, kakor ji je bilo obljubljeno v zloglasnem londonskem paktu. Upravičeno je nad tem uspehom vznemirjeno vse italijansko časopisje, ki samozavestno poudarja, da pomenja dosežen sporazum z Jugoslavijo več, kakor velika dobljena bitka. In nad vse tragično je, da je Italija v diplomatski bitki v Santi Margheriti potokla tista, ki so ji s svojim aktivnim sodelovanjem ob razsulu avstro-ogrške vojske edini omogočili, da si je izvojevala svoj Vittorio Veneto.

Zadnji akt žalozigre je končan, ono žalozigre, ki je dosegla svojo peripetijo s koruškim plebiscitom. Po tem plebiscitu je bilo že jasno, da bo naša država šla v Kanoso. S tem se je moralo računati, ali da bo Kanosa za nas tako sramotna, teza ni pričakoval nihče. Govorilo se je, da se bodo vršila v Ranallo pogajanja med italijanskimi in jugoslovenskimi delegati. Pogajanja? Fronta! Jugoslovenska delegacija je prišla v Santo Margherito, ne da se nogala z enakovrednimi in enakopravnimi pogodbami, marveč da sprejme diktat znakovalca nad poraženem.

Vstihuje se vprašanje, ali je položaj naše kraljevine res tak, da ni bil več mogoče drug izhod, kakor da se pokorimo italijanskemu diktatu in gremo pod kavdinski jarem, ki ga je postavil pred nas prof. Sierza?

Naj se presojajo naše razmere še tako pesimistično, eno je gotovo, da naša država še daleko ni bila pri-

siljena v to, da bi morala za vsako ceno sprejeti vsak sporazum, ki ga ji nudi Italija!

Ako smo čakali na ta sporazum polni dve leti, ako smo ga odklanjali v času, ko je bila situacija za nas neprimerno ugodnejša kakor danes, bi lahko ta sporazum odzodili še do tist, da bi se nam nudila možnost započeti končna in odločilna pogajanja pod ugodnejšimi pogoji. Ali so naši državniki niso zavedali, da so Italijani namenoma zaviščevali pogajanja do trenutka, da se izvrši plebiscit na Koruškem in da se izvede predsedniške volitve v Ameriki? Italijani so nač računali s tem, da bo Jugoslavija, ako se plebiscit na Koruškem konča za nio katastrofalno in ako se izvrše ameriške volitve porazno za Wilsona, teza edini prijatelja in zaščitnika jugoslovenske kraljevine, v takšnem položaju, da bo morala pod nož, čim se spusti v kakršnekoli pregovore. Naša vlada in z nio naša delegacija se očitvno nista teza zavedali, zato je naša delegacija šla steo pod italijanski nož, ki je sedaj tudi temeljito opraviil svoj posel: Izrezal je Jugoslavijo plitvica in jo pretvoril v kavadaver, ki lahko pač živetari, ne more pa več živeti samostojno, neodvisno državo vrednega življenja.

Margheritski sporazum je izrekal iz našega narodnega telesa nacionalno najčistejše in najboljše dele ter zapri naši državi svoboden izhod na morje, v svet.

Bolgarska je odrezana od morja, Rusija je zaprta v Črnem morju, Češkoslovaška je brez morske obali, Poljski niso privoščili nobenega pristanišča in sedaj so zatvorili izhod

na morje in v svet tudi z morsko obaljo tako oblagodarjeni Jugoslaviji!

Ali ni v tem sistem? Da, sistem je, da se Slovane udusi, da se ih potisne ob tla, da bodo še nadalje robovali in tlačnili tučin in se mu dali kakor dostel izrabljati in izkoristiti!

In v čem je naš spas, kako se osvobodimo iz sramotnega položaja, v katerega nas je potisnila sovražna mednarodna, prijateljsvo hilečna politika?

Samo ena pot je: vrtni se moramo nazaj k ideji vseslovenske vzajemnosti. Slovani skanal, vseslovenska ideja naj vstane iz groba, prekvasi in preobli nui vso naše lavno življenje, na bo že v bližnji bodočnosti izbrisana sramota in maščevan poraz v Santi Margheriti!

Pojasluhne vesti.

—d S. Margherita, 10. nov. Včeraj ob šestih urah se je zbrala jugoslovenska delegacija in se posvetovala vsi noč in danes v sredo dopoldna. Italijanski delegati so izrekli svoj odgovor dena dopoldne ob devatih. Italija pristala na rehabilitacijo naš. Na sveru sam presušila Italija ledilo in Logarje s 7000 italij. Nudila zahteva Italija, da se vrnejo z reko delavo in suvereniteto nad Zadrom. Ob enajstih dopoldna je poslal naš ristihi poslanec Anušević grala Sierza, Op 12. je dr. Trumbić posetil grala Sierza in zato se je nadaljevala naša delegacija. Kmaloo je naša delegacija sprejela italijanska zahteva. Pristala je na to, da dobi Italija kono zvezo z Rujo, ki postane svobodna država. Pristala so tudi na to, da dobi Italija suvereniteto nad Zadrom. Jugoslavija dobi opek Nis in vsa ostala razra Cres, Ložba in Lastova. Ob sedmih

stih so sestavila naša in italijanska delegacija ki seš, da se sporazum da na zapisnik. Tako je sporazum v glavnem donečen. Urediti je treba še nekaj pomembnosti.

—d S. Margherita, 11. novembra. Senkat je došel ministriki predsednik Giolitti v spremstva šefov generalnega štaba za vojno in mornarico. Giolitti je izrazil željo, naj boho bodoči odnosi med Italijo in Jugoslavijo kar najpristranejši. Tekom dopoldna se sestanejo odgovorniki k plenarni seji, pri kateri bo navzoči tudi ministriki predsednik Giolitti.

—d S. Margherita, 11. novembra. Agenzia Stefani javlja: Jugoslovensko edposlanstvo je pridobilo vest, po kateri je priznalo italijansko predlogo kot pravilno. Jugoslovska je izjavila, da se strinja s priklincitvijo Suezalka Italiji in s teritorialno pripadnostjo neodvisne drzave Reke z Italijo ter italijansko suvereniteto nad otoki Crez, Lastova in Ložba kakor tudi nad Zadrom. Ako se ti predlogi sprejmejo, bo lo ustvarilo trdno in trajno podlago prijateljskega sporazuma z Jugoslavijo. Pomirilji jih odgovornostv obeh držav zagotavlja v bodočnosti mir Srednje Evrope in balkanskih držav.

—d S. Margherita, 10. nov. Agenzia Stefani poroča: Minister gral Sierza je izjavil posebnemu poročevalcu lista »Messaggero«: V bitva je že prišlo do sporazuma. Italija dobi tisti na vzhodu alpskega meja. Zader je rešen. Italijanci, ki ostanejo v sovodni državi, in Slovanci, ki postanejo italijanski državljani, je prirojena plemenita volja, da delata za moraliteto in gospodarsko priročnosti med oboima narodoma.

—d Zagreb, 11. novembra. »Veicere poroča iz S. Margheriti: Ministriki predsednik Giolitti je došel danes semkaj, da podriše dogovorjeni sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ki je bil v glavnih potezih sprejet. Za nadaljnja

splošna pogajanja bo od obeh strani določena posebna delegacija, ki bo izdelala podrobne pogoje sporazuma. Kdo bo od jugoslovenske strani imenovan v to delegacijo, še ni določena.

Vtis o javnosti.

—d Beograd, 11. nov. Vest o sporazumu z Italijo se že komentirajo na ulici. Razpoloženje je skeptično, ker področnosti še niso znane v javnosti.

—d Zagreb, 11. nov. Danes opoldne so dolele prve vesti o doseženem sporazumu v S. Margheriti. Vsečina sporazuma je neugodna vplivala na javnost. Trkoma popoldneva so imeli sestank: zastopniki vseh političnih strank, ki so sklenili, da se za nedeljo skliče velik protestni shod, na katerem se bo protestiralo proti amputaciji našega narodnega telesa.

Časopisni glasovi.

—d Pariz, 10. novembra. Časopisje je začelo priznati prve italijanske brzojavke o pogajanjih. Poleg glavnih se zavedenih točk italijanska javnost se doznajvalo tudi nastopje: Čim bi tudi ne nekateri drugi otoki morajo pripasti Italiji strategična mesta za Italijo na dalninskih obali; uničenje gotovih utrdilnih točk na obali kraljevine SHS. Prvi dve soji nista podali nobenega rezultata. Delegati kraljevine SHS so razložili svoje glavne zahteve, da se Italij zagotovi gospodarska podpora, branič čim najbolj svoje stališče v teritorialnem vprašanju. Dopolnitk agencije Havas privetavlj, da nevarnost restavracije Habsburgovcev reano skrbí politične kroge kraljevine SHS; oni bi želili, da dobljo v Italij naravno podporo proti tej restavraciji. »Corriere della Sera« smatra po svojih informacijah, da pogajanja ne bodo dolgo trajala. Ako v prvih treh dneh ne bodo prišli do poveljnega rezultata, se bo konferenca razšla.

NAŠ PORAZ V JADRANSKEM VPRAŠANJU (časopis Slovenski narod)

Rapalska pogodba je mirovna pogodba, ki sta jo podpisali Kraljevina Italija in Kraljevina SHS, in sicer dne 12. 11. 1920. S to pogodbo je bila Kraljevini Italiji dodeljena tretjina slovenskega etničnega ozemlja, Istra in del Dalmacije. V zameno za prepustitev dela slovenskega etničnega ozemlja, je Italija na podlagi londonskega sporazuma, ki je bil podpisan leta 1915, v vojno vstopila na strani antante. Z rapalsko mejo so Slovenci, ki so živeli na Goriškem, v delu Notranjske, Istri, Trstu in pa na Primorskem prišli pod italijansko oblast. Poleg tega se je Kraljevini SHS v pogodbi odpovedala vsakršnim zahtevam za narodnostne pravice slovenskega prebivalstva znotraj meja Italije. To je pomenilo, da so Slovenci kmalu občutili italijansko raznarodovalno politiko. Časopis Slovenski narod je v članku podal svoja stališča glede razrešitve jadranskega vprašanja.

VPRAŠANJA

Ali je zgornji članek primarni ali sekundarni pisni vir?

Kako se je na sporazum odzvalo italijansko časopisje?

Zakaj avtor članka poudarja pomen koroškega plebiscita?

Kako vir prikazuje ameriškega predsednika Wilsona?

AVTENTIČNI NALOGI

Postavi se v vlogo jugoslovanskega/italijanskega delegata pri podpisu sporazuma ter zagovarjaj izbrano stran.

Postavi se v vlogo Slovenca, ki je bil zaradi podpisa sporazuma odrezan od matične domovine. Zapiši občutja ob novici vzpostavitve italijanske nadoblasti.

VIRI

»Naš poraz v jadranskem vprašanju.« *Slovenski narod* (13. 11. 1920), letnik 53, št. 260.

<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-D4FMGDDW> (dostop: 23. 4. 2020)

»Malo zgodovine – rapalska pogodba.«

<http://tigr-drustvo.si/223-malo-zgodovine-rapalska-pogodba> (dostop: 23. 4. 2020)

»Rapalska pogodba: bilateralna pogajanja in podpis sporazuma.«

<http://www.rapalskameja.si/rapalska-pogodba/> (dostop: 23. 4. 2020)

REŠITVE

Ali je zgornji članek primarni ali sekundarni pisni vir?

Primarni pisni vir.

Kako se je na sporazum odzvalo italijansko časopisje?

Nad uspehom sporazuma je bilo navdušeno vse italijansko časopisje. Ta sporazum jim namreč pomeni več, kakor velika dobljena bitka.

Zakaj avtor članka poudarja pomen koroškega plebiscita?

V članku je koroški plebiscit pomemben, ker so se bili Jugoslovani zaradi katastrofalnega rezultata pripravljene bolj podrediti italijanskim zahtevam.

Kako vir prikazuje ameriškega predsednika Wilsona?

Wilson je prikazan kot edini prijatelj in zaščitnik jugoslovanske kraljevine.

REŠITVE AVTENTIČNIH NALOG

Jugoslovanski delegat: na območju zahodnega slovenskega ozemlja bi se moral izvesti plebiscit, tako kot se je izvedel na Koroškem. Ameriški predsednik Woodrow Wilson je na Pariški mirovni konferenci zagovarjal predlog o samoodločbi narodov. Po njej bi moral imeti vsak narod pravico sam izbrati državo, v kateri bi rad živel. Tudi primorski Slovenci bi morali imeti pravico izbrati svojo državo, tako kot so jo imeli pred njimi koroški Slovenci.

Žalosten je bil dan, ko smo prišli pod italijansko nadoblast. Odrezani smo od svojih sonarodnjakov, ki so se priključili državi, v kateri so enakopravni drugim narodom. Žalosti me, da nismo imeli pravice do plebiscita, ki bi nam vsaj dal možnost izbire države.

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK



KOSOVELOVA DOMAČIJA

Kosovelova domačija stoji v Tomaju, ob glavni cesti med Sežano in Novo Gorico. Zgrajena je bila v slogu predmestnih vil po naročilu Antona Kosovela. V njej je z družino prebival in ustvarjal znani slovenski avantgardni pesnik Srečko Kosovel. V domačiji je danes na ogled spominska zbirka družine Kosovel, shranjeni so osebni predmeti in stanovanjska oprema. Kosovelova domačija je bila prenovljena med letoma 1997 in 2000.

VPRAŠANJA

Ali je slog hiše bolj primeren za meščanski način življenja ali za kmečki način?

Kakšna je velikost hiše?

Kaj obdaja hišo z leve strani?

AVTENTIČNI NALOGI

Skiciraj Kosovelovo domačijo, ki bi jo lahko vas Tomaj uporabila za privabljanje turistov.

Postavi se v vlogo prebivalca v Tomaju. Na kratko opiši pomen Kosovelove domačije za nekoga, ki domačije še ni videl.

VIRI

Slika: Kosovelova domačija

https://sl.m.wikipedia.org/wiki/Slika:Kosovelova_doma%C4%8Dija.JPG (dostop: 24. 4. 2020)

»Kosovelova domačija.«

<https://www.visitkras.info/kosovelova-domacija> (dostop: 24. 4. 2020)

»Kosovelova domačija, Tomaj.«

<https://www.kamra.si/mm-elementi/item/kosovelova-domacija-tomaj.html> (dostop: 24. 4. 2020)

REŠITVE NALOG

Ali je slog hiše bolj primeren za meščanski način življenja ali za kmečki način?

Slog je bolj primeren za meščanski način življenja.

Kakšna je velikost hiše?

Velikost hiše je majhna.

Kaj obdaja hišo z leve strani?

Obdaja jo drevo in grmi.

REŠITVE AVTENTIČNIH NALOG

Učenci po svoje skicirajo Kosovelovo domačijo.

KOSOVELOVA DOMAČIJA V TOMAJU

V Tomaju se tik ob cesti nahaja Kosovelova domačija, dom slavnega slovenskega pesnika Srečka Kosovela. Domačija je pomembna, ker je tam Kosovel napisal veliko pesmi v svojem kratkem življenju. V njej si lahko ogledate osebne predmete družine Kosovel, ki jih ni mogoče videti nikjer drugje. Domačine pa spominja na izreden uspeh mladega Srečka Kosovela, ki je umrl pri rosnih dvaindvajsetih letih.

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

2.

V muzeju, arhivu ali knjižnici poiščite najstarejšo fotografijo, razglednico ali umetniško sliko, ki predstavlja domači kraj, ter odgovorite na vprašanja.




| | |
|-----------------------------|--|
| Kje ste našli sliko? | Razglednico sem našla na internetu. |
| Zakaj ste izbrali to sliko? | To razglednico sem si izbrala, ker prikazuje staro sežansko šolo. Iz nje je prav tako lepo razvidno, kako se je mesto skozi čas spreminjalo. |
| Kdo jo je ustvaril? | Avtor razglednice je Franc Kunc. |

| | |
|---|--|
| Zakaj jo je ustvaril? | Avtor je najverjetneje želel obeležiti sežansko osnovo šolo, ki je bila zgrajena leta 1893. |
| Kaj je po vašem mnenju avtor želel sporočiti? | Želel je javnosti sporočiti, da ima tudi majhna Sežana svojo osnovno šolo. |
| Katero vprašanje bi postavili avtorju? | Zakaj šole niste slikali bolj od blizu? zakaj ste se odločili šolo postaviti v ozadje razglednice in ne bolj v ospredje? |
| Kje je slika objavljena, shranjena, razstavljena? | Slika je objavljena na spletni strani kamra, fotografijo pa je objavila Kosovelova knjižnica Sežana. Sliko je mogoče najti tudi v knjigi Sežana sonce nad prestolnico Krasa na strani 101, knjigo je napisal Pavel Skrinjar. |

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

16.

Preučite katerokoli starejšo fotografijo, ki prikazuje nek dogodek v domačem kraju. Odgovorite na vprašanja.

| | | |
|--|---|---|
| <p>Kaj vidite na fotografiji?</p> <p>Na fotografiji vidim nekakšno slavje oziroma povorka.</p> |  | <p>Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije?</p> <p>V ozadju fotografije vidim ulico in hiše, v ospredju in na sredini fotografije pa so slikani ljudje na slavju z razobešenimi zastavami nekdanje Jugoslavije.</p> |
| <p>Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji?</p> <p>Avtor fotografije je želel izpostaviti zbrano množico ljudi z zastavami nekdanje Jugoslavije.</p> | <p>Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena?</p> <p>Fotografija je namenjena širši javnosti, zlasti prebivalcem mesta Sežana.</p> | <p>Kdo hrani izvirnik?</p> <p>Izvirnik hrani Kosovelova knjižnica Sežana.</p> |
| <p>Kaj se dogaja?</p> | <p>Kje se dogaja?</p> | <p>Kdaj se dogaja?</p> <p>1945.</p> |

| | | |
|--|--|---|
| <p>Na fotografiji je prikazana zbrana množica ljudi, ki se med seboj pogovarja.</p> | <p>Dogaja se na glavni cesti v Sežani.</p> | |
| <p>Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite.</p> <p>Fotograf je najverjetneje moral biti blizu dogodka, saj so nekateri ljudje prikazani bolj od blizu.</p> | <p>Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča?</p> <p>Po mojem mnenju fotografija sporoča, da se je povorke na glavni cesti udeležilo veliko ljudi in nekakšno praznovanje.</p> | <p>Kaj je avtor fotografije želel sporočiti?</p> <p>Avtor fotografije je želel sporočiti, da se je povorke udeležilo veliko ljudi ter, da se stanje po koncu druge svetovne vojne izboljšuje, da so ljudje pripravljeni ponovno v večjem številu skupaj praznovati in obeleževati pomembne dogodke.</p> |

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za projektne naloge: 10 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (1 točk) | Dobro (2 točki) | Zelo dobro (3 točke) | Število točk |
|---|---|---|--|--|---------------------|
| Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature | Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljene literature je izredno pomanjkljiva ali je ni. | Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov. | Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov. | - | 1 |
| Raznolikost nalog oz. vprašanj | Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge. | 2 |
| Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov | Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori. | Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge. | Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge. | - | 2 |
| Zahteve projektne naloge | Zahteve projektne naloge niso izpolnjene. | Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge. | Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge. | Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge. | 2 |

| | |
|--|---|
| Moja opisna ocena projektne naloge: | Projektna naloga izpolnjuje zahteve. Vprašanja so ustrezna in raznolika, pri vseh so podane tudi rešitve, uporabljeni viri so prav tako navedeni. Mogoče so si naloge za muzej in arhiv nekoliko bolj podobne in manj atraktivno oblikovane. Vse naloge pa sem se potrudila narediti po svojih najboljših močeh glede na sedanje razmere. |
|--|---|

POROČILO

1. UVODNI DEL

1.1 ZGODOVINSKI ARHIV

Pri izboru zgodovinskega arhiva sem imela zaradi trenutne situacije sprva nekaj težav. Glavno vlogo pri izboru arhiva je igral dostop do digitaliziranih virov. Zgodovinski arhiv Ljubljana nudi digitalen dostop do virov, zato sem se tudi odločila za omenjen arhiv. Osebno pa tega arhiva še nisem obiskala.

1.2 MUZEJ

Glede na to, da smo morali delovne liste narediti brez osebnega ogleda muzeja, sem na začetku pri izboru muzeja imela kar nekaj težav. Največja težava je bila dobiti muzej, ki je svoje razstave objavil na internetu. Na koncu sem se odločila za Narodni muzej Slovenije, ki ima na svoji spletni strani objavljenih kar nekaj virtualnih razstav, izmed katerih sem si izbrala eno. Osebno v tem muzeju nisem bila, to pa pomeni, da sem sprva imela nekoliko težav pri pripravi delovnih listov. V Narodnem muzeju Slovenije si je mogoče preko interneta ogledati nekaj virtualnih razstav. Poleg teh pa muzej ponuja tudi občasne razstave, nekaj že preteklih občasnih razstav si je mogoče ogledati preko interneta.

1.3 UČNA POT

Učna pot bi potekala v mestu Sežana. To pot sem si izbrala zato, ker je Sežana moj domači kraj, ki pa nima neke običajne učne poti. Znana je sicer Kosovelova pot, ta pa je dolga 7 km, za kar bi z učenci porabili kar celoten šolski dan. Predstavljeno učno pot sem si sama zamislila glede na zgodovinske stavbe, ki se mi zdijo zanimive in jih je vredno nekoliko poznati.

1.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

V moji širši domači okolici ni nobenega centra šolskih in obšolskih dejavnosti. Sežani najbližji CŠOD je v Portorožu, in sicer CŠOD Burja. Na mojo odločitev je vplivala bližina doma mojemu domačemu kraju. Bližina morja pa daje domu drugačne značilnosti in dejavnosti od drugih domov.¹

¹ <https://www.csod.si/dom/burja/kje-smo> (dostop: 3. 5. 2020).

2. GLAVNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI ARHIV

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

Osebnost arhivskih prostorov zaradi trenutne situacije nisem mogla obiskati. Sama v arhivu še nisem bila, tako da ne vem, ali so arhivski prostori primerni za pedagoške dejavnosti. Glede na to, da ima arhiv čitalnico, se lahko pedagoške dejavnosti izvaja vsaj v manjših skupinah. Seveda pa je pri tem pomembno upoštevati pravila vedenja v arhivu. V arhivu je treba biti tiho, učence pa se mora nadzorovati, da po nesreči ne poškodujejo arhivskega gradiva.

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI ARHIVA

Zgodovinski arhiv Ljubljana v okviru svoje pedagoške dejavnosti ponuja tudi nekaj različnih učnih ur v arhivu. Organizira splošne predstavitve arhiva, to je primerno za osnovnošolce od 2. triade dalje, za dijake, študente in druge različne skupine. Prav tako ponuja tematske predstavitve določenih zvrsti arhivskega gradiva in pa arhivsko pravilnično delavnico za najmlajše. Ta delavnica je namenjena za osnovnošolce 1. triade in pa za otroke iz vrtcev od petega leta dalje.² Kar pa se tiče samih pedagoških dejavnosti v arhivu, so te težje izvedljive. Učenci bi morali biti razdeljeni na manjše skupine, vsi bi morali upoštevati pravila arhiva in zelo previdni bi morali biti, da ne poškodujejo arhivskega gradiva.

2.1.3 UPORABNOST ARHIVSKEGA GRADIVA ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Arhivsko gradivo je primerno zlasti za reševanje nalog na podlagi pisnih virov. Tudi spletna stran arhiva ponuja tudi nekaj različnega arhivskega gradiva, ki je digitalizirano. Edini problem nastane pri starejšem arhivskem gradivu, saj je ta napisan v drugem jeziku (največkrat v nemščini), prav tako pa je tudi zapisan v pisavi, ki je učenci ne znajo brati. Naloge za starejše arhivsko gradivo se lahko torej lahko nanašajo le na videz določenega dokumenta, kaj učenci najprej vidijo, ne pa na samo besedilo.

2.2 MUZEJ

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

Muzejski prostori se mi zdijo primerni za pedagoške dejavnosti. Prostori so veliki, razstavljenih pa je tudi veliko predmetov v vitrinah. Se mi pa zdi, da je muzej bolj primeren za

² <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/za-uporabnike-2/ucne-ure/> (dostop: 1. 6. 2020)

nekoliko manjše skupine (do 20 učencev), da ne bi prišlo do prevelike gneče. Ustrezno se mi zdi priprava delovnih listov za učence, kar jih nekoliko spodbudi k samostojnemu odkrivanju in ogledu muzeja.

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI V MUZEJU

Muzej poleg vodenih ogledov razstav ponuja tudi različne delavnice. Muzej ponuja veliko različnih dejavnosti tudi za najmlajše učence, kot sta na primer Juhej, prvič v Muzej! in Odkrivamo življenje jamskih ljudi. Pri prvi delavnici se učenci seznanijo s pojmi muzej, dediščina, razstava in muzejski bonton. Delavnica učencem omogoča tudi dotik muzejskih replik, učenci si prav tako lahko nadanejo rimska oblačila.³ Poleg delavnic za mlajše učence ponujajo tudi delavnice za učence druge in tretje tiade osnovne šole, delavnice za srednješolce in tudi za študente. Zanimiva delavnica se mi zdi Moj mobilni telefon = vodnik po antiki. Tukaj namreč učenci samostojno raziskujejo in se učijo s pomočjo IT. Delavnice je primerna za učence sedmega razreda in starejše. Program poteka na razstavi Rimski lapidarij Narodnega muzeja Slovenije. Učenci se tu seznanijo z različnimi platmi življenja v antičnem Rimu in se spoznajo z osnovami latinskega jezika ter z značilnostmi latinske epigrafike.⁴ Vodene razstave in različne delavnice se mi zdijo zelo primerne, saj se laho učenci seznanijo z različnimi zgodovinskimi obdobji. Pri določenih vodenih ogledih pa učno uro popsetrijo z replikami predmetov, katerih se lahko učenci tudi dotaknejo oziroma si lahko oblečejo oblačila, ki so jih ljudje uporabljali v posameznih zgodovinskih obdobjih.

2.1.3 UPORABNOST MUZEJSKIH EKSPONATOV ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Muzejski eksponati se mi zdijo zelo primerni, saj lepo predstavijo zgodovino Ljubljane in njene širše okolice. Poleg tega se lahko učenci med samo razstavo lahko tudi dotaknejo določenih replik, kar še popestri doživetje na razstavi.

2.2 UČNA POT

2.4.1 KRATEK OPIS PREDLAGANE UČNE POTI

Učna pot bi trajala približno 60 minut. V tem času bi si z učenci ogledali 4 točke, in sicer: Petačev stari grad, današnja Ljudsko univerzo, cerkev sv. Martina in pa sežanski botanični vrt. Najprej bi si ogledali Petačev stari grad, katerega je zgradila rodbina Petač. Grad je danes sicer popolnoma predelan, saj se v njem nahajajo prostori banke. Stavbo bi si z učenci ogledali s strani, ki ne gleda na glavno cesto.⁵ Klju temu, da gradu danes ni mogoče

³ <https://www.nms.si/si/aktivnosti/802-Juhej-prvic-v-muzej-1R> (dostop: 7. 5. 2020).

⁴ <https://www.nms.si/si/aktivnosti/775-Moj-mobilni-telefon-vodnik-po-antiki-7R> (dostop: 7. 5. 2020).

⁵ https://sl.wikipedia.org/wiki/Rodbina_Peta%C4%8D (dostop: 7. 5. 2020).

popolnoma prepoznati, se mi zdi pomembno, da se učenci vsaj malo spoznajo z zgodovino lokalnega mesta, saj se v šoli o tem ne učijo. Pot bi nato nadaljevali do današnje Ljudske univerze, kjer se je rodil znani slovenski pesnik Srečko Kosovel. V preteklosti so tam stali prostori osnovne šole, domačini pa stavbo poznajo kar pod imenom stara šola. Šola se je odprla leta 1893. Naslednjo točko predstavlja cerkev sv. Martina in pa bližnji zvonik. Stara cerkev je bila zgrajena leta 1509, na novo pa so jo sezidali 1673. Cerkev so nato leta 1878 začeli povečevati, dokončna pa je bila leta 1889. Nasproti glavnega vhoda stoji zvonik, ki so ga zgradili leta 1794.⁶ Zadnjo točko pa bi predstavljal sežanski botanični vrt, njegovi začetki pa segajo v leto 1848. V botaničnem vrtu bi se učenci seznanili nekoliko z zgodovino samega vrta in pa z različnimi eksotičnimi rastlinami, ki jih vrt hrani.⁷

2.4.2 PRIMERNOST IZBRANE VSEBINE IN AKTIVNOSTI UČENCEV

Sama vsebina se mi zdi najbolj primerna za učence druge in tretje triade Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana, da se nekoliko seznanijo z zgodovino domačega kraja. Učenci bi pred samim začetkom učne poti dobili delovne liste, katere bi reševali sproti na posameznih točkah. Naloge pa bi se nanašale na to, kar bi učenci videli in pa na zgodovino posamezne stavbe.

2.4.3 OCENA VARNOSTI TERENA IN ŠOLSKEGA DELA NA TERENU

Uča pot bi potekala v mestu, ampak ne po glavni cesti. Edino zadnji del poti bi potekal po glavni cesti, ampak na srečo Sežana ni ravno veliko mesto z dosti prometa. Ob cestah so normalni pločniki, kjer lahko gredo učenci brez težav po dva in dva. Potrebno bi bilo paziti, da učenci ne hodijo na robu pločnika in da se med seboj ne prerivajo. Šolsko delo pri posameznih točkah je varno, saj so znamenitosti oddaljene od ceste.

2.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

2.5.1 KRATKA PREDSTAVITEV CŠOD

Na spletni strani ponuja seznam različnih domov po Sloveniji, program in pa dejavnosti, ki jih posamezen dom ponuja. Ponudba je namenjena vrtcem, šolam, društvom, klubom, družinam in pa individualnim gostom. Domovi organizirajo tako šole v naravi kot tudi enodnevne programe.

2.5.2 PREDSTAVITEV IZBRANEGA DOMA CŠOD

⁶ https://kraj.eu/slovenija/sezana_cerkev_sv_martina/slo (dostop: 7. 5. 2020).

⁷ https://kraj.eu/slovenija/sezana_botanicni_park/slo (dostop: 7. 5. 2020).

Dom Burja se nahaja v Portorožu. V domu imajo skupno 60 ležišč, od tega jih je 56 za učence in 4 za učitelje. Dom se nahaja v bližini obale, učenci med bivanjem spoznavajo in raziskujejo značilnosti naravnega okolja. Dom ponuja različne naravoslovne in športne dejavnosti. CŠOD Burja se zelo osredotoča na dejavnosti, ki se lahko izvajajo v naravi. Zanimiva tema, ki jo dom ponuja, so soline in solinarstvo. Za naravoslovne teme dom hrani osnovno laboratorijsko opremo in pribor za terensko delo, kot so kompasi, mikroskopi, kamere, itd. poleg naravoslovnih aktivnosti, dom ponuja tudi različne športne dejavnosti, kot so štafetne igre, kolesarjenje, lokostrelstvo, plavanje, pohodništvo, fitnes na prostem in kanuizem. Poleg tega dom ponuja tudi projektne tedne in pa vikend za likovno nadarjene učence, kjer učenci likovna dela ustvarjajo v različnih tehnikah in na različnih materialih.⁸

2.5.3 PREDLOG UČNIH VSEBIN ZA DEJAVNOSTI V IZBRANEM DOMU CŠOD

Z učenci bi se lahko odpravili v Portorož in Piran, kjer bi spoznavali mestno zgodovino. Za ogled mesta bi za učence pripravili delovne liste, ki bi jih nato sproti reševali, tema pa si se navezovala na pomorstvo in njegov pomen v preteklosti. Z učenci bi lahko obiskali Pomorski muzej Sergeja Mareše v Piranu. Druge zgodovinske teme bi se lahko nanašale na zgodovino Primorske, kulturna zgodovina, manjšinsko vprašanje in vprašanje meje med Slovenijo in Italijo.

3. ZAKLJUČNI DEL

3.1 SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za poročilo: 6 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (0,5 točk) | Dobro (1 točka) | Zelo dobro (2 točki) | Število točk |
|---|--|--|--|--|--------------|
| Uvodna predstavitev institucij in učne poti | Uvodne predstavitve ni. | Uvodna predstavitev je pomanjkljiva in ni podana za vse institucije in učno pot. | Uvodna predstavitev je zelo natančno podana za vse obiskane institucije in učno pot. | - | 0,5 |
| Opis | Opis je pomanjkljiv in skromen. | Opis je manj ustrezen in pomanjkljiv pri nekaterih institucijah. | Opis je podan ustrezno skoraj za vse institucije in učno pot. | Opis je podan zelo natančno in pregledno za vse institucije in učno pot. | 1 |
| Refleksija obiskanih institucij in učne poti | Refleksija je zelo skromna in zelo pomanjkljiva ali je ni. | Refleksija je skromna, a še ustreza o primernosti za šolsko delo. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je ustrezna. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je zelo natančna in zelo ustrezna. | 1 |

⁸ <https://www.csod.si/dom/burja> (3. 5. 2020).

| | | | | | |
|-----------------------------|------------------------------------|--|--|---|-----|
| Oblikovanje poročila | Poročilo je neustrezno oblikovano. | Poročilo je manj ustrezno oblikovano in manj pregledno ter ne vključuje vseh zahtevanih elementov. | Poročilo je zelo ustrezno računalniško oblikovano in vključuje vse zahtevane elemente. | - | 0,5 |
|-----------------------------|------------------------------------|--|--|---|-----|

3.2 VIRI IN LITERATURA

Narodni muzej Slovenije. <https://www.nms.si/si/> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije. https://sl.wikipedia.org/wiki/Narodni_muzej_Slovenije (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: delovni časi in kontakti. <https://www.nms.si/si/nactujite-obisk/delovni-casi-in-kontakti> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: virtualne razstave. <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: virtualna razstava *Rimske zgodbe s stičišča svetov*. <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/rimske-zgodbe> (dostop: 3. 5. 2020)

Narodni muzej Slovenije: delavnice. <https://www.nms.si/si/aktivnosti/802-Juhej-prvic-v-muzej-1R> (dostop: 7. 5. 2020).

Narodni muzej Slovenije. <https://www.nms.si/si/aktivnosti/775-Moj-mobilni-telefon-vodnik-po-antiki-7R> (dostop: 7. 5. 2020).

Zgodovinski arhiv Ljubljana: zgodovina arhiva. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/zgodovina-arhiva/> (dostop: 20. 5. 2020).

Zgodovinski arhiv Ljubljana: enota v Ljubljani. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/enota-v-ljubljani/> (dostop: 20. 5. 2020).

Zgodovinski arhiv Ljubljana: učne ure v arhivu. <https://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/za-uporabnike-2/ucne-ure/> (dostop: 1. 6. 2020)

Privilegijska knjiga mesta Ljubljana, 1320 – 1744. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/privilegijska-knjiga-2/> (dostop: 20. 5. 2020).

Listine iz Zbirke listin Ljubljana, 1320 – 1955. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/listine-2/> (dostop: 20. 5. 2020).

Listine iz Zbirke listin Škofja Loka, 1504 – 1842. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/listine-iz-zbirke-listin-enota-v-skofji-loki/> (dostop: 20. 5. 2020).

Zapisniki sej Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, 1945 – 1955. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/zapisniki-sej-mlo-ljubljana-3/> (dostop: 20. 5. 2020).

CŠOD: Burja: kje smo. <https://www.csod.si/dom/burja/kje-smo> (dostop: 3. 5. 2020).

CŠOD: Burja. <https://www.csod.si/dom/burja> (3. 5. 2020).

Rodbina Petač. https://sl.wikipedia.org/wiki/Rodbina_Peta%C4%8D (dostop: 7. 5. 2020).

Cerkev sv. Martina v Sežani. https://kraji.eu/slovenija/sezana_cerkev_sv_martina/slo
(dostop: 7. 5. 2020).

Sežana: botanični vrt. https://kraji.eu/slovenija/sezana_botanicni_park/slo (dostop: 7. 5. 2020).



Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2019/20

PROJEKTNA NALOGA IN POROČILO

Ime in priimek: Matic Ninin

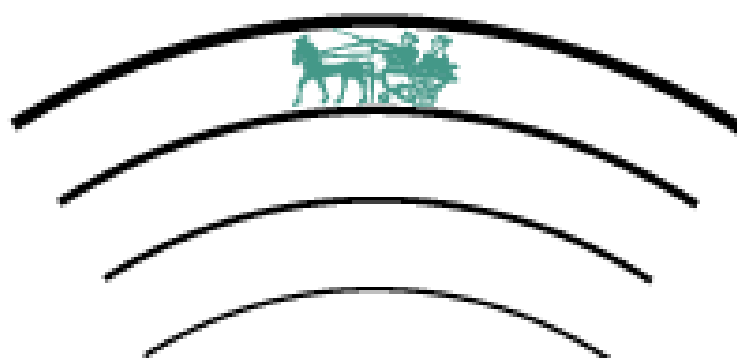
Datum:

PRVI DEL:

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE



NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

O muzeju

Narodni muzej Slovenije, ki so ga kot Deželni muzej za Kranjsko ustanovili Kranjski deželni stanovni pred domala 200 leti, daljnega 15. oktobra 1821, je najstarejša slovenska muzejska institucija. Znamenita ustanova je razdeljena na šest strokovnih oddelkov, katerih zaposleni zbiramo, dokumentiramo, ohranjamo, raziskujemo in javnosti predstavljamo muzejske predmete. Osrednja naloga muzeja je gotovo izobraževati in na privlačen, suveren ter poljuden način seznanjati javnost z zgodovino slovenskega prostora in slovensko kulturno dediščino. S tem budimo slovensko narodno zavest in ponosno stopamo v korak z drugimi evropskimi muzeji. Muzej ima, zahvaljujoč zaposlenim, ki imajo poglobljeno znanje na določenih strokovnih področjih, status raziskovalne institucije in sodeluje v nekaterih znanstveno-raziskovalnih programih.



Slika 1 Narodni muzej Slovenije

Dragi učenec/ka!

Sprehodil se boš skozi stalno razstavo *Narodnega muzeja Slovenije*, ki nosi naslov **ŽELEZNODOBNE ZGODBE S STIČIŠČA SVETOV**. Ta razstava pokriva tri zgodovinska obdobja slovenskega prostora in sicer železnodobno obdobje, stari vek (Rimsko cesarstvo na slovenskem ozemlju) ter srednji vek. Na naslednji je delovni list, ki ti bo v pomoč ob raziskovanju slovenske zgodovine. Razdeljen je na tri sklope in sicer za vsako obdobje posebej ter kronološko postavljen, tako da boš lažje sledil sami razstavi. V primeru, da boš potreboval pomoč prosim poišči učitelje ali pa vprašaj muzejsko osebje.

Na voljo imaš 60 minut časa, ampak kljub radovednosti, ki spremlja delo izven šolskih klopi, ne pozabi na pravila obnašanja v razredu. Muzejskih eksponatov se ne sme dotikati, razen če sam napis dovoljuje dotikanje posameznega muzejskega eksponata. Prav tako se po muzeju ne sme tekati ali kričati, saj s tem motimo druge obiskovalce muzeja.

Železnodobne zgodbe s stičišča svetov

1. Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko napis pod naslovom Luč z vzhoda.

V prvih stoletjih _____ pr. Kr. so na vzhodnem obrobju _____ cvetele civilizacije z državnim ustrojem. _____, trgovci in iznajditelji najstarejših črkovnih pisav, mogočni _____ oblastniki _____ hegemoni velikega imperija, premožni _____ in _____ vladarji Male Azije, tvorci najstarejšega kovanja denarja so bili svetilniki _____ luč z Vzhoda od koder so se njihovi dosežki širili na vse strani sveta.

2. Oglej si napis pod naslovom Bojevniki z meči in sekirami ter vitrino levo od napisa ter odgovori na naslednja vprašanja.

Katere najdbe prevladujejo v tem obdobju?

Kje najpogosteje odkrijejo bronastodobne najdbe na Slovenskem?

Zakaj najdbe iz grobov niso primerne?

Katera reka izstopa po številu najdb?

Kaj določa odseke z najdbami v Ljubljani?

3. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. Pomagaj si z napisom pod naslovom Med sredozemljem in srednjo Evropo.

3. 1. Kaj zaznamuje začetek železne dobe?

a) izrazitejše regionalne posebnosti v načinu poselitve

b) izrazitejše regionalne posebnosti v načinu pokopa

c) izrazitejše regionalne posebnosti v načinu poselitve in pokopa

č) izrazitejše regionalne posebnosti v načinu govora

3. 2. Koliko kulturnih skupin železne dobe razlikujemo na Slovenskem?

a) 5

b) 3

c) 20

č) 7

3. 3. Katerim grobiščem je sorodna v skupina v Štajerskem in Prekmurju?

a) severnohalštatskim

b) južnohalštatskim

c) vzhodnohalštatskim

č) zahodnohalštatskim

3. 4. Kje, na slovenskem prostoru, je bil prestiž posameznikov v grobovih manj poudarjen?

a) na severu

b) na zahodu

c) na vzhodu

č) na jugu

4. Oglej si predmet med napisoma z naslovoma Mož železa in Gorenjska metropola. Predmet skiciraj in s pomočjo zapisa pod naslovom Gorenjska metropola odgovori na vprašanja.



S katerega materiala je predmet izdelan?

Kako je predmet okrašen?

S katerih kultur je prišel navdih za izdelavo predmeta?

Kdaj približno je bil predmet izdelan?

O čem priča najdba?

5. Oglej si vitrino desno od napisa z naslovom Podobe ljudi in narave. Med sabo poveži predmete in njihovo najdišče tako, da pred predmetom napišeš številko najdišča.

Kipec vojščaka

1. Vinkov vrh

Obesek v podobi vojščaka

2. Podzemelj

Ropotuljica in figurici konjev

3. Vače

Zaponka in figurica konjička

4. Kučar nad Podzemljem

Figurica psa

5. Valična vas

Figurica živali

6. Žerovnišček

Posoda

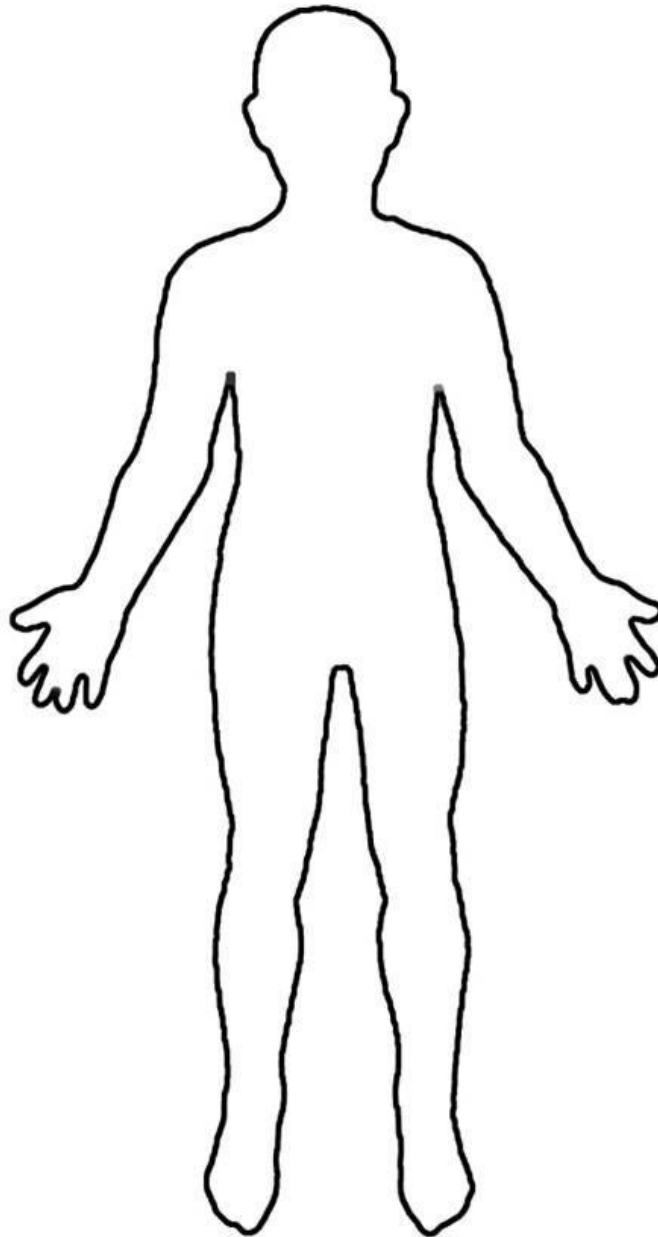
7. Stična

Skodeli

8. Poštela

6. Oglej si vitrino levo od napisa z naslovom Družice vladarjev, hišne gospodarice, svečenice in zdravilke. Na spodnji sliki skiciraj razen nakit, ki so ga nosile ženske v

železnodobnem obdobju na slovenskem prostoru in dopiši, kako se posamezen kos nakita imenuje.



Slika 2: Šablona človeka

7. Oglej si okolico vitrine vaške situle. Na zidovih in ob napisih lahko vidiš okrasitev situle same. S pomočjo te poudarjene okrasitve ter napisov se daj v vlogo človeka, ki je spremljal samo dogajanje, predstavljeno na situli. Spodaj napiši, kaj je ta človek videl in kako meniš, da je potekalo dogajanje.

8. Oglej si razstavljene predmete še enkrat in spodaj zapiši, nekatere predmete, ki so jih v železnodobnem obdobju uporabljali za vojskovanje. Če imaš po tej nalogi še čas, si lahko ogledaš razstavljene stvari, ki te najbolj zanimajo.

Rešitve:

1. naloga: zadnjega tisočletja, Sredozemlja, Feničani, asirski, Mezopotamije, frigijski, lidijski, razvoja.

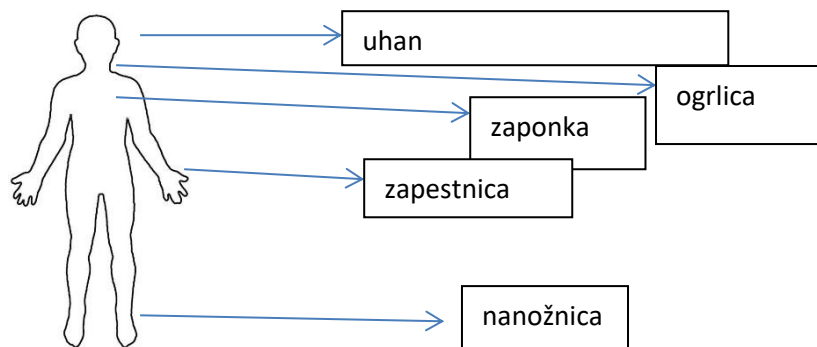
2. naloga: Grobne in zakladne. V vodah. Večinoma so razlomljene ali pa poškodovane od ognja. Ljubljana. Kulturna mesta s sledovi daritvenih dejavnosti.

3. naloga: c, a, c, b.



4. naloga: Skica tega predmeta: Trinožnik. S keramike. Okrašen je z nizi odtisov, ki ustvarjajo ravne in cikcakaste črte ter trikotnike. S kultur italjskih ljudstev. V 8. stoletju pr. Kr. Priča o trgovskih povezavah med slovenskim prostorom ter Apeninskim polotokom.

5. naloga: 3, 4, 2, 1, 6, 8, 7, 5.



6. naloga:

7. naloga: Danes sem na sprehodu skozi domače gradišče opazil sprevod najrazličnejših ljudi. Najbolj so mi padli v oči vojščaki, s svojimi meči in sekirami ter oklepom in čeladami. Videl sem tudi nekega pomembneža, ki je nosil trikotno pokrivalo ter v rokah držal nekakšno palico. Poleg njega je sedel še eden, ampak mlajši od njega, a prav tako odet v prestižna oblačila. Zraven njih dveh sem videl še strežnika in dva hrusta. Vsi so bili obritih glav. Kmalu pa bo treba na lov. Upam, da mi uspe uloviti kakšnega jelena. Najprej bom pa šel pogledati do jase, nad katero sem opazil da krožijo ujede.

8. naloga: meči, sekire, čelade, prsni oklepi itd.

SLIKOVNO GRADIVO:

-Slika 1: Narodni muzej Slovenije, <https://www.nms.si/si/imagelib/12-land/default/lokacije/muzejska/muzejska-vecerna1.jpg> (Dostop: 1.6.2020)

-Slika 2: Šablona človeka, <https://i.pinimg.com/originals/19/dd/bb/19ddbbd086e50fb932add56371451830.jpg> (Dostop: 26.4.2020)

-Trinožnik s stolalom, <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/zeleznodobne> (Dostop: 26.4.2020)

-Logotip Narodnega muzeja Slovenije, <https://www.nms.si/si/imagelib/full/default/NMS%20znak%20crni-01.png> (Dostop: 26.4.2020)

SPLETNI VIRI:

-Narodni muzej Slovenije, <https://www.nms.si/si/muzej> (Dostop: 26.4.2019)

-Železnodobne zgodbe s stičidča svetov, <https://www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/zeleznodobne>
(Dostop: 26.4.2019)

DODATNE INFORMACIJE O NARODNEM MUZEJU SLOVENIJE

Muzejska ulica 1

1000 Ljubljana

TEL: +386 1 24 14 400

ODPIRALNI ČAS:

Zimski delovni čas

(01. 06. 2020 - 30. 09. 2020)

Pon 10:00 - 18:00

Tor 10:00 - 18:00

Sre 10:00 - 18:00

Čet 08:00 - 22:00

Pet 10:00 - 18:00

Sob 08:00 - 22:00

Ned 10:00 - 18:00

Zaprto

1. januar, 1. maj, 1. november, 25. december

Poletni delovni čas

(01. 10. 2018 - 31. 05. 2019)

Pon 10:00 - 18:00

Tor 10:00 - 18:00

Sre 10:00 - 18:00

Čet 10:00 - 20:00

Pet 10:00 - 18:00

Sob 10:00 - 18:00

Ned 10:00 - 18:00

Avtor: Matic Ninin
Oblikovanje: Matic Ninin
Mentorica: red. prof. dr. Danijela Trškan
2020

ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

O arhivu

Začetki Zgodovinskega arhiva Ljubljana segajo v leto 1898, ko je pesnik in teolog Anton Aškerc na ljubljanskem magistratu nastopil službo mestnega arhivarja. Največ zaslug za njegovo zaposlitev je imel tedanji ljubljanski župan Ivan Hribar, ki se je zavedal pomembnosti urejenega arhiva in tudi pomena arhivskega gradiva za narodovo identiteto. Aškerc je začel delati kot mestni arhivar 15. julija in zato Zgodovinski arhiv Ljubljana ta dan praznuje kot svoj rojstni dan.

»Aškerčev« arhiv ni bil samostojna ustanova, ampak del ljubljanske mestne uprave. Značaj mestnega arhiva – hranil je namreč predvsem arhivsko gradivo upravnih oblasti mesta Ljubljana – je obdržal vse do druge svetovne vojne. Po vojni je bil najprej organiziran kot oddelek poverjenišva za kulturo in znanost Mestnega ljudskega odbora Ljubljana. Januarja 1951 se je kot Mestni arhiv ljubljanski organizacijsko osamosvojil in tako postal samostojna kulturna ustanova. Zlasti od šestdesetih let prejšnjega stoletja je začel naglo širiti svoje pristojnosti in preraščati okvire mestnega arhiva. Odtlej je prevzemal arhivsko gradivo tudi od drugih ustanov, najprej v Ljubljani, nato še na območju nekdanje Kranjske, od Jesenic na severu do Metlike na jugu. Zgodovinski arhiv Ljubljana je javni zavod s področja kulture, ki ga je ustanovila država. Njegovo osnovno poslanstvo je hramba arhivskega gradiva, naše neprecenljive kulturne dediščine in kulturnega spomenika. Kakor ima arhivsko gradivo, ki ga hranijo, trajen in poseben pomen za znanost, kulturo in pravno varnost prebivalcev, tako je tudi ustanova, ki to gradivo hrani, postavljena za varuha naše kulturne identitete in temeljev demokracije.



Slika 3 Zgodovinski arhiv Ljubljana

Dragi učenec/ka!

Pred teboj je 45 minut dela z arhivskimi dokumenti. To delo ti bo približalo naloge, ki jih arhivar mora poznati in jih tudi opravljati. Zaradi trenutne situacije, ko je vstop v arhiv otežen, pa boš delo arhivarja raziskoval/a preko spleta, torej spletne strani zgodovinskega arhiva Ljubljana. Če boš potreboval kakršnokoli pomoč se lahko obrneš name, preko mojega e-poštnega naslova ali pa preko telefonske številke.

DELO Z ARHIVSKIM GRADIVOM

Naloga 1: S pomočjo računalnika odpri spletno stran Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Naslov te strani je <http://zal-lj.splet.arnes.si/>. Odprla se ti bo stran, spodaj pa boš opazil več različnih oken, na katere lahko klikneš. Klikni na šesto zaporedno okno z naslovom "Digiteka". Najprej boš odprl prvo okno z naslovom "Korespondenca Jožefine in Fidelija Terpinc 1825 – 1858". Odgovori na naslednja vprašanja, ki se nanašajo na opis korespondence.

Kje so pisma fizično ohranjena?

Za kakšno vrsto pisem gre?

Zakaj meniš, da je primarna vsebina pisem pomembnejša od sekundarne?

Katerega datuma je bilo poslano prvo pismo in katerega zadnje?

Naloga 2: Odpri eno od pisem s tem, da klikneš na gumb "digitalizat" v spodnjem seznamu. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

2.1. Pisma so napisana v:

- a) slovenskem jeziku
- b) italijanskem jeziku
- c) nemškem jeziku
- d) hrvaškem jeziku

2.2. Za pisanje pisem sta Jožefina in Fidelij uporabljala:

- a) računalnik
- b) pametni telefon
- c) roke in nalivno pero
- d) pisalni stroj

Naloga 3: Na koncu vseh pisem je zapisan tudi kraj, s katerega je pošiljatelj pisal. Kraji so slovenski, a njihovo ime je v nemščini. Na spodnjo črto napiši nekaj krajev, nato pa se vrni nazaj na spletno stran z naslovom Digiteka.

Naloga 4: Klikni na gumb z naslovom "Zapisniki sej Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, 1945–1955". Poveži razlago spodnjih kratic s tem, da številko pravilne razlage napišeš pred kratico.

| | |
|--------------|---|
| AVNOJ | 1.tovariš |
| ČLO | 2. mestni narodni odbor |
| ČNOO | 3. osvobodilna fronta |
| IO | 4. Komunistična partija Slovenije |
| KPJ | 5. mestni narodnoosvobodilni odbor |
| KPS | 6. Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije |
| KUNI | 7. izvršni odbor |
| LRS | 8. Komisija za upravo narodne imovine |
| MIO | 9. Ljudska republika Slovenija |
| OF | 10. mestni izvršni odbor |
| Tov. | 11. narodnoosvobodilni odbor |
| MNO | 12. četrtni narodnoosvobodilni odbor |
| MNOO | 13. četrtni ljudski odbor |
| NOO | 14. Komunistična partija Jugoslavije |

Naloga 5: Klikni na gumb z naslovom "1. seja izvršnega odbora MNOO Ljubljana". S prve strani razberi:

Kdo vse je bil na seji prisoten?

Kje je seja potekala?

Kdaj se je seja otvorila?

Kakšen je bil dnevni red seje?

Kdo je dal uvodno besedo?

Naloga 6: S pomočjo prve strani dokumenta dopolni prazna mesta v spodnjem besedilu.

1. redne seje _____ se bodo vršile vsak teden ob _____ ob _____. Vabilo na sejo mora biti vročeno _____ tekom predhodnega petka z navedbo _____.

2. Določiti je _____ za sprejemanje _____ pri _____. Predsednika bo po potrebi nadomeščal eden izmed _____.

Naloga 7: Poveži nove funkcije z imeni tako, da pred imeni napišeš številko funkcije. Vse to lahko najdeš v dokumentu.

Leopold Krese

1. tajnik

Marica Dekleva

2. Načelnik oddelka za prosveto

Tilka Busar

3. Načelnik oddelka za notranje zadeve

Alojz Trtnik

4. Načelnik oddelka za socialno skrbstvo

Heli Modic

5. Načelnik oddelka za preskrbo

Silvo Šivic

6. Načelnik oddelka za gradnje in obnovo

Branimir Tuma

7. Načelnik oddelka za kmetijstvo

Franc Tomc

8. Načelnik izvršnega odbora za delavsko vprašanje in sindikate

Marička Kušlan

9. Načelnik oddelka za finance in mestna podjetja

Naloga 8: Oglej si še druge dele dokumenta in odgovori na naslednja vprašanja.

Zakaj predlog Danila Puca ni bil sprejet v dnevni red seje?

Kaj naroči IO Branimirju Tumi?

Glede česa poda Leopold Krese poročilo?

Kaj naroči tovariš Busar Tilki?

Kaj naj bi krilo zvišanje najemnine v mestnih stanovanjskih hišah, navedenih v dokumentu?

Katere Ljubljanske četrti lahko najdeš zapisane v dokumentu?

Zakaj meniš, da so bili takšni zapisniki sej potrebni?

Naloga 9: S pomočjo prve strani dokumenta napiši navzoče na seji in dnevni red te seje, kakor da bi se odvijala pri zadnji razredni uri v tvojem razredu.

REŠITVE

Naloga 1:

V fondu graščina fužine.

Za pisma med sorodniki in prijatelji ter poslovna pisma.

Ker prikazuje vsakdanje življenje v 19. stoletju.

Prvo 18.3.1825, zadnje pa 4.7.1858.

Naloga 2: c,c

Naloga 3: Laibach, Krainburg, Felach, itd.

Naloga 4: 6, 13, 12, 7, 14, 4, 8, 9, 10, 3, 1, 2, 5, 11

Naloga 5: Kraigher Sergij, polkovnik Vrhovec, dr. Stanovnik Ivan, dr. Hodic Heli Tomc Franc, Busar Tilka, Krese Leopold, Dekleva - Modic Marica, Puc Danilo, Trtnik Alojz, Tumaa Branimir, Kušlan Marička, Stopar Viktor Zupan Nino.

V Ljubljani.

Ob 9. uri.

1. konstituiranje Izvršnega odbora 2. sklepi za predajo poslov 3. stanovanjsko vprašanje 4. finančno vprašanje 5. postavitve komisije za pregled volilnih spisov na podlagi zakona o volilnih spisih.

Sergij Kraigher.

Naloga 6: Izvršnega odbora, sobotah popoldne, 3. uri, odbornikom, dnevnega reda, uradne ure, strank, predsedniku, podpredsednikov.

Naloga 7: 3, 2, 4, 6, 1, 5, 9, 7, 8.

Naloga 8:

Ker je svoj predlog preložil izven dnevnega reda seje.

Da pripravi pregled dosedanjega izplačevanja plač z ločitvijo uradnikov in delavcev.

Da do prve redne seje pripravi skupno s tov. Tumo Branimirom predlog za ureditev Delavskega doma.

Potrebe socialnega skrbstva za prehodno brezplačno nastanitev delavcev v Delavskem domu.

Center, Tabor, Rakovnik, Moste, Vič, Bežigrad, Šiška, Polje, Št. Vid, Ježica

Zapisniki so bili potrebni za dokaze, da je seja sploh obstajala, pa tudi, da so se lahko v poznejših sejah prisotni sklicevali na zapisnike prejšnjih sej.

SLIKOVNO GRADIVO:

-Logotip Zgodovinskega arhiva Ljubljana, https://zal-lj.splet.arnes.si/files/2016/06/Glava_spletne_strani_prosojen.png (Dostop: 1.6.2020)

-Slika 3: Zgodovinski arhiv Ljubljana, <https://www.zal-lj.si/files/2015/12/12.jpg> (Dostop: 1.6.2020)

SPLETNI VIRI:

Predstavitev. <http://zal-lj.splet.arnes.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/> (Dostop: 5.5.2020)

Zgodovina arhiva. <http://zal-lj.splet.arnes.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/zgodovina-arhiva/> (Dostop: 5.5.2020)

Korespondenca Jožefine in Fidelija Terpinc 1825-1858. http://zal-lj.splet.arnes.si/project/korespondenca_terpinc/ (Dostop: 5.5.2020)

Zapisniki sej Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, 1945–1955. <http://zal-lj.splet.arnes.si/project/zapisniki-sej-mlo-ljubljana-3/>
(Dostop: 5.5.2020)

DODATNE INFORMACIJE O ZGODOVINSKEM ARHIVU LJUBLJANA

Enota v Ljubljani

Mestni trg 27, p. p. 1614

1001 Ljubljana

Čitalnica:

T: +386 (0)1 306 13 20

Sprejemna pisarna:

T:+386 (0)1 306 13 17

+386 (0)1 306 13 03

F: +386 (0)1 426 43 03

E: sprejemna@zal-lj.si

Čitalnica

ponedeljek, torek, četrtek in petek: 8.00–14.00

sreda: 8.00–16.00

Sprejemna pisarna

ponedeljek: 8.00–14.00

sreda: 8.00–16.00

petek: 8.00–12.00

Avtor: Matic Ninin

Oblikovanje: Matic Ninin

Mentorica: red. prof. dr. Danijela Trškan

2020

DRUGI DEL:

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK



FRANC JOŽEF I. HABSBURŠKO LOTARINSKI

Franc Jožef je vodenje habsburške monarhije prevzel v prelomnem letu 1848. Vladal je do svoje smrti, leta 1916, torej že globoko v obdobju prve svetovne vojne. Sam Franc Jožef se je rodil leta 1830 v Dunaju, kjer je tudi umrl. Rodil in vladal je z dvorca svoje družin, Habsburgov, Schönbrunna. Med njegovo vladavino se je Habsburška monarhija razdelila na dva dela, zato jo imenujemo tudi Avstro – Ogrsko cesarstvo. Leta 1879 je svojo državo pripeljal do zavezništva z Nemčijo kar je potem pripeljalo njegovo državo tudi do vstopa v prvo svetovno vojno. Slika je portret tega vladarja, ki ga je leta 1913 naslikal Heinrich Wassmuth. Franca Jožefa torej prikazuje že kot starejšega možakarja, saj je umrl le tri leta po nastanku portreta.

Odgovori na naslednja vprašanja.

Kaj vidite na portretu?

Kakšen naslov nosi oseba na sliki?

Kako imenujemo način upodobitve ljudi na sliki?

Zakaj meniš, da se je Franc Jožef sploh odločil za nakup portreta?

Kaj na sliki prikazuje vladarsko funkcijo osebe?

Reši naloge.

-Napiši, kako je izgledalo naročilo porteta. V zakupu imej, da je Franc Jožef vladar, samo kompozicijo slike ter da je Franc Jožef že starejši

-S sošolcem se daj v par in nariši njegov portret spodaj. Prav tako bo tvoj sošolec narisal tvoj portret. Lahko ga tudi samo skiciraš.



SPLETNI VIRI:

Karl Otmar. Franz Joseph. <https://www.britannica.com/biography/Franz-Joseph/Legacy> (Dostop: 1.5.2020)

SLIKOVNO GRADIVO:

Portret Franca Jožefa. https://www.delo.si/images/slike/picture/20161118/o_Sobotna-Audienzzi-KFJ85-MD-hires-jpeg0_1024.jpg (Dostop: 1.5.2020)

REŠITVE

Vprašanja:

- Franca Jožefa, vladarsko uniformo, cesarja, sobo, stol.
- Cesarski naslov, naslov cesarja, cesar.
- Portret.
- Zaradi prestiža, zaradi denarja, hotel je biti upodobljen.
- Obleka, medalje na obleki.

Naloga:

Spoštovani portreist,

naš presvetli cesar, njegova eksclenca Franc Jožef vam je izkazal čast, da je izbral vas za ovekovečiti njegovo podobo, po pregledu drugih portetov iz vaše zbirke. Morate se zavedati, da je slikanje cesarja naše dvojne monarhije velika čast, zato je zavrnitev izdelave porteta onečaščenje samega cesarja in njegove veličine. Ko se boste s cesarjem srečali, bodite pozorni na vse protokole cesarskega dvora, katere vas bodo naučili skrbniki dvora. Prav tako se oblecite cesarskemu dvoru primerno. Imejte tudi v mislih, da je cesar že precej v letih in ne bo mogel sedeti na mestu ves čas risanja porteta, tako da so premori in odmori svetovani. Upamo, da boste na naročilo pozitivno odgovorili in tudi cesarja narisali, kakor se spodobi.

S spoštovanjem,

cesarski dvor v Schönbrunnu.

Mojim narodom!

Največja, najgrozovitejša nesreča je zadela Mene in Mojo hišo.

Moje žene, krasú Mojega prestola, zveste družice, ki Mi je bila v najtežjih urah Mojega življenja tolažba in zaslomba, s katero sem več izgubil, nego Mi je možno izreči — ni več. Strahovita usoda Jo je otela Meni in Mojim narodom.

Morivčeva roka, orodje brezumnega fanatizma, ki si je postavil za smoter uničiti obstoječi družbeni red, se je vzdignila zoper najplemenitejšo izmed žená ter v slepem, neomejenem sovraštvu zadela sve, ki ni poznale nobenega sovraštva ter je bilo samo za dobro.

V brezmejni bolesti, ki pretresa Mene in Mojo hišo, vzpričo nezaslišanega čina, o katerem se zgraža vesoljni omikani svet, seza v prvi vrsti glas Mojih ljubljenih narodov lajšaje k Mojemu srcu.

Ponižno se klanjajoč božji volji, ki Mi je vsodila toliko in tako nedoumno nesrečo, moram Previdnosti izrekati zahvalo za neprecenljivi zaklad, ki Mi je ostal: za ljubezen in zvestobo milijonov, ki ob uri trpljenja obdajajo Mene in Moje.

V tisoč znamenjih, iz bližnjih in daljnih krajev, iz visokih in nizkih krogov, se je izražila bolest in žalost za pokojno cesarico in kraljico. V ginljivem soglasju se razlega tožba vseh o neizmerni izgubi kot zvest odmev tega, kar preveva Mojo dušo.

Kakor Mi spomin Moje iskreno ljubljene soproge ostane svet do poslednje ure, tako Ji je postavljen v hvaležnosti in čiščenju Mojih narodov neminljiv spomenik za vse svoje čase.

Iz dna Svojega od žalosti potrtega srca Se zahvaljujem vsem za to novo poroštvo preudanega sočutja.

Ako morajo tudi utihniti slavnostni glasovi, ki bi se imeli razlegati to leto, vendar Mi ostane spomin na brezšteviline dokaze udanosti in gorkega sočutja najdragocenejši dar, ki sem ga mogel prejeti.

Skupnost naše bolesti ovija novo, presrečno vez okoli prestola in domovine. Iz neizpremenljive ljubezni Svojih narodov ne zajemam samo ojačenega čuta dolžnosti vztrajati v določenem Mi poslanstvu, ampak tudi upanje, da se Mi to posreči.

Molim k Vsemogočnemu, ki Mi je poslal toliko nadlogo, naj Mi dá še moči izpolniti ono, h čemur sem poklican. Molim, naj blagoslovi in razsvetli Moje narode, da najdejo pot ljubezni in sloge, ki naj jih osreči in oblaži.

V Schönbrunnu, dne 16. septembra 1898.

Franc Jožef s. r.

MOJIM NARODOM!

Leta 1898 je po vseh časopisih v dvojni monarhiji bilo natisnjeno ta nagovor državljanom. Ta dotični zapis je iz časopisa *Slovenski gospodar*. Bil je zapisan ob smrti cesarice Elizabete Bavarske, bolj poznane kot Sisi. Leta 1854 se je poročila s Francom Jožefom, leta 1889 pa je padla kot žrtev atentata na njenem obisku v Švici. Umorjena je bila s strani Italijanskega anarhista Luigija Lucchenija.

Odgovori na naslednja vprašanja.

Kdo je avtor zapisa?

Kje je nastal zapis?

Komu je bilo besedilo namenjeno?

Ali avtor izraža v svojem pisanju čustva in s katerimi besedami jih izraža?

Kako opisuje avtor umor?

Reši naslednji dve nalogi.

-Postavi se v vlogo časopisnega urednika, ki mora poleg cesarjevega nagovora napisati tudi članek. Sklicuj se na nagovor.

-Postavi se v vlogo cesarja in napiši svoj nagovor ljudstvu. Sklicuj se na nagovor Franca Jožefa. Posebno pozornost nameni čustvenemu stilu pisanja. Ni potrebno, da je tvoj nagovor tako dolg kot nagovor cesarja.

SPLETNI VIRI:

F. J. Habsburg (1889). Mojim narodom! V: *Slovenski gospodar*, letnik 32, št. 38.
<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-647E9X8Q/> (Dostop: 1.5.2020)

Elisabeth. <https://www.britannica.com/biography/Elizabeth-empress-consort-of-Austria>
(Dostop: 1.5.2020)

SLIKOVNO GRADIVO:

Portret Elizabete Bavarske.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/23/Winterhalter_Elisabeth.jpg/220px-Winterhalter_Elisabeth.jpg (Dostop: 1.5.2020)

REŠITVE

Vprašanja:

Franc Jožef.

V Schönbrunn.

Vsem državljanom habsburške monarhije, bralcem časopisa.

Da. Najzgotovitejša nesreča, Moje iskreno ljubljene soproge, ginljivo soglasje, najplemenitejšo izmed žena itd.

Pesniško, polno čustev, kot umor brez razloga, kot zelo zlobno dejanje.

Naloge:

-Z vso žalostjo sporočamo, da je včeraj, 16. septembra 1898 preminila njeno visočanstvo, žena cesarja Franca Jožefa. Umrla je kot žrtev strahopetnega umora s strani fanatične skupine. Njen mož, njegovo visočanstvo Franc Jožef je v čustvenem nagovoru to informacijo predstavil svojemu občestvu in obsodil takšno strahopetno dejanje. Kaj bo to prineslo bomo videli v naslednjih dneh, ampak moramo vseeno poskrbeti, da se to ne pozabi in da se na cesarico ohranja spomin za večne čase.

-Mojim Narodom!

Sporočam Vam žalostno vest, da je pod morilčevo roko izgubila življenje luč mojega življenja in vaša vladarica Sisi. Strahopetno dejanje obsojam s solzami v svojih očeh in razglašam teden žalovanja. Želim, da se spomin na mojo najdražjo in njeno podobo ohranja še več let. Nikoli več jo ne bom videl obleči njene najljubše obleke vezane s čipko in nikol ne bom mogel prijete več njene temne lase, mehke kot svila. Tako kot jaz, jo tudi vi, moji podaniki, ne boste mogli več videti, le zaradi fanatičnega zločina. Obljubljam, da bo do takšne tragedije prišlo le še preko mojega trupla.



LJUBLJANSKI GRAD

Ljubljanski grad, mogočna poznosrednjeveška trdnjava, je vse od svojega nastanka mestni simbol. Čeprav je skozi stoletja doživel različne usode in se je njegova namembnost spreminjala, je in bo ostal najbolj prepoznavna značilnost slovenske prestolnice. Zgrajen je bil v sredini 15. stoletja in je najprej služil kot trdnjava. Njegova funkcija se je spreminjala skozi stoletja. Med časom Ilirskih provinc je grad služil kot vojaška bolnišnica, po padcu Napoleona pa je bil spremenjen v zloglasni zapor, kamor se je zapiralo nasprotnike absolutističnega režima. Leta 1895 ga je poškodoval potres, med drugo svetovno vojno pa je spet služil kot vojaška bolnišnica, tokrat za italijanske vojake. Po drugi svetovni vojni je grad služil kot stanovanje revnejšim prebivalcem Ljubljane in sicer do sedemdesetih let 20. stoletja, ko so se začele obnove in je njenemu originalnemu videzu bil dodan tudi razgledni stolp. Trenutno je na Ljubljanskem gradu muzej, notranje dvorišče se pa uporablja za koncerte in druge kulturne dogodke.

Odgovori na naslednja vprašanja.

Čemu je zgradba prvotno služila?

V katerem stoletju meniš, da so bili zgrajeni prvi temelji gradu?

Kje se nahaja zgradba na fotografiji?

Kaj te najbolj pritegne pri zgradbi?

Reši naslednje dve nalogi.

Mestna občina Ljubljana izda projekt za ponovno obnovo gradu. Tebe zaprosi za mnenje. Napiši in predstavi, kako bi se lahko zgradbo obnovilo, brez da bi spremenil njeno originalno arhitekturo.

V Ljubljani do tebe pristopi turist in te vpraša, če je grad nad Ljubljano vreden hoje na grič. Napiši, kako mu bi pojasnil, da je Ljubljanski grad pomembna kulturna dediščina samega mesta in države ter kaj lahko vse lahko vidi na gradu. Sklicuj se na fotografijo.

SPLETNI VIRI:

Ljubljana Castle. <http://www.ljubljana.info/ljubljana-castle/> (Dostop: 3.5.2020)

Ljubljanski grad. <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/ljubljana-zate/pregled-vseh-projektov/ljubljanski-grad-5/>

SLIKOVNO GRADIVO:

Ljubljanski grad. <https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/Ljubljanski-grad-Foto-STA.jpg> (Dostop: 3.5.2020)

REŠITVE

Vprašanja:

- Ljubljanski grad.
- Obrambi.
- Srednjem veku. V prehodu med srednjim in novim vekom.
- V Ljubljani.
- Zgodovina zgradbe, arhitektura, starost, simbolnost itd.

Naloge:

-Menim, da je obnova gradu potrebna, ampak je potrebno tudi temeljito razmisliti kako bo ta potekala. Večina gradu je stara že okoli pol tisočletja in če se obnove ne lotimo premišljeno, bi lahko poškodovali celotno strukturo. Najbolj je potrebna obnova same kritine, menim pa da bi bilo potrebno tudi kontaktirati kamnoseške delavnice, da se kamne, katere bi se uporabilo med obnovo, obdelalo tako, da bodo čimbolj podobnih dimenzij kot so že kamni, ki so tam postavljeni. Prav tako bi bilo treba pri obnovi vzeti v zakup, da razgledni stolp izstopa iz originalne konstrukcije in bi se ga lahko obnovilo v originalnem stilu.

-Seveda se na grad spleča iti pogledat! Ljubljanski grad je en bistvenih simbolov mesta in tudi države same. Prav tako ima grad razgledni stolp, s katerega lahko vidiš celo mesto in še preko njegovih mej. Sam grad pa ima tudi muzej, v katerem lahko spoznaš zgodovino stavbe. Spleča se tudi preveriti, če je v času vašega obiska kakšen kulturni dogodek na gradu. V takšnem ambientu ne moreš poslušati glasbe vsak dan. Če vas pa zgodovina ne zanima, je grad postavljen v relativno naravno okolje, torej je kar prijetna točka za sprehod.

TRETJI DEL:

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

VAJA 12: Fotografirajte ali narišite najstarejšo zgradbo v kraju. Odgovorite na vprašanja.

1. Koliko naj bi bila zgradba stara?

Okoli 600-650 let.

2. Na podlagi katerih dokazov ste določili starost stavbe?

Na podlagi pisnih virov iz deske ob stavbi in fresk.

3. Ali se je zgradba od takrat, ko je bila zgrajena, spremenila?

Da.

4. Če da, zakaj je prišlo do sprememb?

Zaradi dotrajanosti zgradbe zaradi starosti in zaščite fresk v notranjosti zgradbe.

5. Ali je zgradba takšna, kot ostale zgradbe v bližini?

Ne.

6. Po čem se loči od ostalih oz. je podobna ostalim?

Že namembnost stavbe (pokopališka cerkev) je drugačna od drugih stavb, poleg tega je gotška cerkev in veliko bolj starejša od ostalih zgradb v kraju.

7. Zakaj je bila zgrajena?




Zgrajena je bila za sakralne potrebe kraja.

8. Zakaj se je ohranila?

Zaščiten je s strani varstva za kulturno dediščino in služi kot pokopališka cerkev v kraju.



VAJA 28: Fotografirajte različna znamenja in spomenike v domačem kraju. Izpolnite preglednico.

| Fotografija znamenja ali spomenika | Nahajališče | Opis |
|---|---------------------|--|
|  | Prilesje pri Plavah | <p>Vodnjak, na katerem je napisana letnica 1920. Nekoč, ko je bila cesta skozi vas glavna prometnica v Goriška Brda se je vodnjak uporabljalo za napojitev vprežnih živali. Sedaj je fontana suha, prav tako je večji del vodnjaka porušen zaradi dostopa do hiš.</p> <p>Vir: Grum P. Prilesje, vas ki je skoraj ne poznamo, Primorske novice, 27.2.1976</p> |
|  | Plave | <p>Skala z napisom postavljena v spomin na Italijanskega generala Maurizia Gonzago, ki stoji v bližini nekdanjega poveljstva 53 divizije, od koder je general Gonzaga vodil napad na Vodice.</p> <p>Vir: http://register.prohereditate.com/sl/object/A0208/ (Dostop: 3.5.2020)</p> |
|  | Plave | <p>Na tlakovani prostor sta postavljena betonski obelisk in kamnita napisna plošča z imeni padlih borcev in talcev. Spomenik je bil postavljen 29.11.1960 in stoji jugovzhodno od naselja, ob cesti Nova Gorica – Kanal.</p> <p>Vir: http://spomeniki.blogspot.com/2015/07/plave-spomenik-nob.html (Dostop: 3.5.2020)</p> |

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (1 točk) | Dobro (2 točki) | Zelo dobro (3 točke) | Število točk |
|---|---|---|--|--|--------------|
| Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature | Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljene literature je izredno pomanjkljiva ali je ni. | Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov. | Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov. | - | 1 |
| Raznolikost nalog oz. vprašanj | Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge. | Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge. | 3 |
| Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov | Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori. | Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge. | Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge. | - | 2 |
| Zahteve projektne naloge | Zahteve projektne naloge niso izpolnjene. | Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge. | Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge. | Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge. | 3 |

| | |
|--|---|
| Moja opisna ocena projektne naloge: | Projektno nalogo sem, glede na trenutne razmere, dobro zastavil in podal različne naloge pri delovnih listih. Oblikovanja še nisem povsem dodelal, ampak ga bom pred oddajo. Naloge iz delovnega zvezka sem ustrezno zastavil, a zaradi majhnosti domačega kraja sem nalogo prilagodil tako, da sem vzel tudi objekte s sosednje vasi. V teh nalogah povzamem lokalno zgodovino iz različnih obdobji. Menim, da sem naloge na različne vire tudi uspešno rešil, a zaradi trenutne situacije jih tudi nisem mogel rešiti, kot bi si sam želel. |
|--|---|

POROČILO

1. UVODNI DEL

1.1 ZGODOVINSKI ARHIV

Za zgodovinski arhiv sem si izbral Zgodovinski arhiv Ljubljana. Razlogov je več, primarni pa je dostopnost do digitaliziranih virov v arhivu, saj zaradi letošnje situacije nisem mogel arhiva osebno obiskati. Prav tako pa sam arhiv hrani izjemno veliko dokumentov, s katerimi lahko v normalni situaciji učenci delajo. Arhiv sam je tudi lociran v Ljubljani tako da je precej lahko dostopati do njega. V okviru predavanj v prejšnjih letih študija sem arhiv tudi sam obiskal in videl, da je osebje precej prijazno.

1.2 MUZEJ

Podobno kot pri zgodovinskem arhivu je tudi pri razlogu za izbor muzeja botrovala trenutna situacija v Sloveniji ter po svetu. Narodni muzej Slovenije na svojih spletnih straneh predstavlja svoje zbirke v virtualni obliki pri katerih se lahko skorajda sprehodiš po muzeju in občuduješ njegovo zbirko iz domačega kavča. Sama zbirka predmetov v muzeju je tudi precej obširna, prav tako pa so ob muzeju tudi zapisi, ki lepo predstavljajo predmete. Sam muzej je tudi lociran v Ljubljani, kar je tudi botrovalo k moji izbiri.

1.3 UČNA POT

Za učno pot sem si izbral del Poti miru in sicer ta, ki vodi na hrib Prižnica (Kota 383). Pot sem si izbral zaradi lokalne bližine lastnemu domačemu kraju in ker mi je lokalna zgodovina, torej Soška fronta in boji tam, blizu. Prav tako je izbiri botrovalo tudi število objektov, katere si lahko na tako majhnem delu Poti miru učenci ogledajo.

1.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Za center šolskih in obšolskih dejavnosti sem si izbral CŠOD OE Soča v Tolminu. Izbral sem si ga zaradi tega, ker je kraj dokaj lokalni in meni poznan, saj sem v Tolminu obiskoval gimnazijo. Prav tako je izbiri botrovala razmeroma kratka oddaljenost CŠOD od prometnic in središč, sama dolga zgodovina kraja ter tudi bližina narave v Tolminu.

2. GLAVNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI ARHIV V LJUBLJANI

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

Prostorov zaradi trenutne situacije v Sloveniji in po svetu nisem mogel obiskati, sem pa arhivno enoto v Ljubljani obiskal že prej, zaradi študijskega dela tam. Sam dostop do arhiva je precej lahek, saj leži v bližini ceste, ampak do čitalnic mora učitelj voditi učence, saj so navodila za dostop precej zmedena. Pred čitalnico je večja soba, kjer je lahko tudi do 20 učencev, vendar bi za samo čitalnico predlagal skupine do največ 10 oseb, saj tudi izdajnikov muzejskega gradiva ni dosti in bi jih lahko večje skupine obremenile. Prav tako je v arhivu potrebna tišina in stalen nadzor učencev, da ti ne bi poškodovali arhivskega gradiva.

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI ARHIVA

Zgodovinski arhiv Ljubljana je javni zavod s področja kulture, ki ga je ustanovila država. Njegovo osnovno poslanstvo je hramba arhivskega gradiva, naše neprecenljive kulturne dediščine in kulturnega spomenika. Kakor ima arhivsko gradivo, ki ga hranijo, trajen in poseben pomen za znanost, kulturo in pravno varnost prebivalcev, tako je tudi ustanova, ki to gradivo hrani, postavljena za varuha naše kulturne identitete in temeljev demokracije. Zgodovinski arhiv Ljubljana kot največji regionalni arhiv v Republiki Sloveniji deluje na območju dvajsetih upravnih enot. Sedež arhiva z vodstvom in splošno službo je v Ljubljani (Mestni trg 27)¹

Kar se tiče pedagoških dejavnosti je v arhivu precej težje pripeljati učence do dejanskih dejavnosti. Sicer so na spletni strani arhiva precej natančne informacije, kako izbrati arhivsko gradivo in ga nato prevzeti. Kljub temu pa je potrebno učencem vedno pomagati med samim delom v arhivu. Arhiv tudi ni primeren za bolj živahne učence, saj se arhivsko gradivo lahko hitro poškoduje, a do tega ne sme priti.

2.1.3 UPORABNOST ARHIVSKEGA GRADIVA ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Samo po sebi je arhivsko gradivo precej uporabno za reševanje nalog. Veliko je pisnih virov zato lahko učitelj tam z lahkoto vrši demonstracijo in delo s pisnimi viri. Problem nastane pri starejšem gradivu, saj je to velikokrat v drugih jezikih (npr. nemščini). Kljub temu lahko to gradivo tudi pride prav pri delanju nalog, še posebej v medpredmetnih povezavah.

2.2 MUZEJ

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

Muzej je bolj primeren za pedagoške dejavnosti kot arhiv, saj je prostora več, učenci pa imajo prost dostop do materialnih virov v vitrinah. Kljub vsemu temu pa morajo učenci upoštevati pravila obnašanja v muzeju. Učitelj mora imeti vedno na očeh bolj težavne in živahnejše učence, saj lahko hitro pride do neljubih dogodkov. Sicer pa je v muzeju prostora dovolj za en razred, a je najbolje, da za razred skrbi več kot en učenec.

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI V MUZEJU

Narodni muzej Slovenije, ki so ga kot Deželni muzej za Kranjsko ustanovili Kranjski deželni stanovi pred domala 200 leti, daljnega 15. oktobra 1821, je najstarejša slovenska muzejska institucija. Znamenita ustanova je razdeljena na šest strokovnih oddelkov. Osrednja naloga muzeja je gotovo izobraževati in na privlačen, suveren ter poljuden način seznanjati javnost z zgodovino slovenskega prostora in slovensko kulturno dediščino. S tem budimo slovensko narodno zavest in ponosno stopamo v korak z drugimi evropskimi muzeji. Muzej ima, zahvaljujoč zaposlenim, ki imajo poglobljeno znanje na določenih strokovnih področjih, status raziskovalne institucije in sodeluje v nekaterih znanstveno-raziskovalnih programih. S predstavitvami muzejskega gradiva (v obliki strokovnih in poljudnih publikacij ter razstav) podrobneje osvetljuje posamezne segmente zgodovine današnjega slovenskega prostora. Z digitaliziranjem gradiva ter izgrajevanjem elektronske baze podatkov o muzejskih predmetih, ki jih hrani, se priključuje sorodnim evropskim institucijam, ki s pomočjo

¹ Predstavitev. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/> (Dostop: 6.5.2020)

sodobnih informacijskih tehnologij naredijo kulturno dediščino še bolj dostopno.² Prav tako pa muzej ponuja razne delavnice za otroke vseh triad ter srednješolce. Zbirke so zanimivo in kronološko razporejene ter ob njih zapisi z izčrpnimi informacijami.

2.1.3 UPORABNOST MUZEJSKIH EKSPONATOV ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

Muzejske eksponate lahko učitelj uporablja za demonstracijo in delo z materialnimi viri. Sam narodni muzej Slovenije ima izčrpno zbirko predmetov, ki so zelo pomembni za slovenski prostor in njegovo zgodovino. Nalog, s katerimi učitelj lahko pokrije materialne vire v muzeju je ogromno. Lahko se nanašajo na materialni vir sam ali pa tudi zapis ob njem. Z delom v muzeju lahko otrok tudi odnese več, kot samo z delom v razredu, saj v muzeju zgodovina zaživi.

2.2 UČNA POT

Učna pot na Prižnico

2.4.1 KRATEK OPIS PREDLAGANE UČNE POTI

Najprej bi se učence s prevozom pripeljalo do drugega ovinka ceste s Plavi proti kraju Paljevo. Tam je trasa lažja in bi tako učenci lažje tudi sledili učnim etapam te učne poti. Tam bi se zavilo na učno pot in kmalu bi prišli do prvega ogleda – italijanskega korita. Pot se bi nadaljevala do ostalin večje italijanske barake ob kaverni brigade Avellino. Nato se bi pot povzpela do italijanskega obvezališča ranjenih vojakov. Na poti proti vrhu si lahko skupaj z učenci ogledamo več manjših kavern in vojaških položajev. Kmalu po temu bi prišli do vrha hriba Prižnica, kjer so potekali hudi boji med italijansko in avstro-ogrsko stranjo. Tam si lahko z učenci pogledamo ohranjene jarke in vojne položaje avstro – ogrskih vojakov. Nato bi se spustili proti cerkvi Sv. Kvirina in na poti si lahko spet ogledamo ostanke avstro-ogrskih položajev in kavern. Pri cerkvi Sv. Kvirina je nekaj klop in miz kjer bi se lahko učenci oddahnili in pojedli malico. Pot bi nato nadaljevali do ceste v Paljevem kjer bi učence pričakal prevoz in jih nato peljal spet v dolino.³

2.4.2 PRIMERNOST IZBRANE VSEBINE IN AKTIVNOSTI UČENCEV

Učenci bi na tej poti spoznali del Soške fronte in same prve svetovne vojne na slovenskem. Vsebina je primerna tako za osnovnošolske in srednješolske otroke, ko jemljejo snov o prvi svetovni vojni. Na poti je postavljeno tudi več učnih tabel, s katerimi bi si pri svojem delu pomagali tako učenci kot učitelji. Aktivnosti bi učenci imeli pri vsakem postanku in ogledu razvalin, saj bi na spomenike lahko nanašal več nalog. Prav tako ne bi bilo zgrešeno, če bi se učne poti udeležil tudi kdo od lokalnih poznavalcev prve svetovne vojne ter pojasnil kakšno stvar glede lokalne zgodovine.

2.4.3 OCENA VARNOSTI TERENA IN ŠOLSKEGA DELA NA TERENU

Teren je precej varen, a na nekaj točkah je pobočje precej strmo. Skupino otrok bi tako moralo paziti več učiteljev, še posebej živahnije otroke. Prav tako bi otroci morali biti primerno obuti. Na razpolago bi morali učitelji imeti dovolj vode ter tudi kakšno škatlo prve pomoči. Teren ni primeren pozimi, zgodaj pomladi in v pozni jeseni, ampak je več kot primeren pozno pomladi ali septembra, tako da bi se za to pot odločil v tem času. Če bi se kaverne ogledali odznotraj bi moral učitelj poskrbeti za primerno razsvetljavo (svetilka) ter otroke spuščati v kaverno po manjših skupinah.

2.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

CŠOD OE SOČA

2.5.1 KRATKA PREDSTAVITEV CŠOD

Delovanje Centra šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) sega na področje šolstva, športa, znanosti in kulture. CŠOD je bil ustanovljen za opravljanje strokovnih in organizacijskih nalog, povezanih s posredovanjem znanja, z uvajanjem v raziskovalno delo, s kulturnimi dejavnostmi in za realizacijo posameznih delov programa na področju vzgoje in izobraževanja.⁴

² Muzej. <https://www.nms.si/si/muzej> (Dostop: 6.5.2020)

³ Spominski park Prižnica. <http://www.potmiru.si/pdf/priznica.pdf> (Dostop: 6.5.2020)

⁴ Ustanovitev CŠOD. <https://www.csod.si/stran/ustanovitev-csod> (Dostop: 6.5.2020)

2.5.2 PREDSTAVITEV IZBRANEGA DOMA ČŠOD

ČŠOD Soča je med najmlajšimi domovi v okviru programa ČŠOD. Hkrati pa z dolgoletno tradicijo dela z mladimi, spada med najstarejše domove pri nas. Dom se nahaja v Posočju na Tolminskem, na obrobju mesta Tolmin. Stavba je locirana na travnati polici, ki jo je z ene strani zajedla reka Tolminka na drugi strani pa reka Soča. Veriga tolminskih Julijcev v ozadju, dajejo domu Alpski pridih. Na zahodni strani nas pobočje Kolovrata deli od Slovenske Benečije. Dom se nahaja na stičišču štirih dolin, štirih narečji, zato je kulturna in zgodovinska dediščina Tolminske bogata s slikovito in neokrnjeno naravo, bogastvom žive vode, ki jo še posebej simbolizira reka Soča z njenimi pritoki.⁵

2.5.3 PREDLOG UČNIH VSEBIN ZA DEJAVNOSTI V IZBRANEM DOMU ČŠOD

Stičišče Dinarskega in Alpskega sveta, sredogorja, ledeniške doline, veliki erozijski pojavi in bogata geološka pestrost, soustvarjajo geografske zanimivosti, ki si jih lahko učenci ogledajo in spoznajo. Zgodovinska bogatost prostora, od arheoloških najdb žarnih grobišč, prisotnosti Rimljanov na Tolminskem, kmečki upori in hud pečat prve svetovne vojne, nas popelje v čas preteklosti. Tolminski muzej z zelo bogato in nazorno predstavljeno zbirko, vsebine iz zgodovine in družbe, še popestrijo. Literarna dela Gregorčiča, Preglja, Bevka in Kosmača, v okolju kjer so se rodili in ustvarjali, postanejo razumljivejša in zanimivejša, predvsem pa se te dotaknejo. Živa in čista voda studencev, globokih grap in prodnatih tolmunov, živalski svet in ugodna klima za razvoj rastlinstva, specifični naravni pojavi, omogočajo obiskovalcem nazoren in inovativen pristop k naravoslovnim vsebinam. Upravljanje z odpadki, čiščenje odpadnih in fekalnih voda, skrb za higieno in urejenost življenjskega okolja na eni strani. Zavarovana območja kot je Triglavski narodni park s svojo najnižjo nadmorsko višino v skrivnostno lepih in globokih Tolminskih koritih omogočajo obiskovalcem oblikovati pravilen odnos do narave in okolja. Gorski pohodi, kolesarjenje ob Soči, raftanje ali s kajakom po njenih brzicah, spretnost plezanja na umetni steni, streljanje z lokom ali skrivnost preživetja v naravi, kvalitetna prehrana, navajajo obiskovalce na zdrav in duhovno uravnotežen način življenja. Tako je polno zgodovinskih aktivnosti, ki jih učenci lahko prakticirajo v domu Soča. Možen je ogled Tolminskega gradu, ostalin prve svetovne vojne in lokalnega muzeja. Prav tako je Tolmin znan po zadnjem velikem kmečkem uporu v Slovenijo, tako da je polno zgodovinskih tematik, ki jih učenci tu lahko spoznajo.⁶

⁵ ČŠOD Soča. <https://www.csod.si/dom/soca> (Dostop: 6.5.2020)

⁶ ČŠOD Soča. <https://www.csod.si/dom/soca> (Dostop: 6.5.2020)

3. ZAKLJUČNI DEL

3.1 SAMOOCENJEVANJE

| Kriteriji za poročilo: 6 točk | Nezadovoljivo (0 točk) | Zadovoljivo (0,5 točk) | Dobro (1 točka) | Zelo dobro (2 točki) | Število točk |
|---|--|--|--|--|--------------|
| Uvodna predstavitev institucij in učne poti | Uvodne predstavitve ni. | Uvodna predstavitev je pomanjkljiva in ni podana za vse institucije in učno pot. | Uvodna predstavitev je zelo natančno podana za vse obiskane institucije in učno pot. | - | 1 |
| Opis | Opis je pomanjkljiv in skromen. | Opis je manj ustrezen in pomanjkljiv pri nekaterih institucijah. | Opis je podan ustrezno skoraj za vse institucije in učno pot. | Opis je podan zelo natančno in pregledno za vse institucije in učno pot. | 1 |
| Refleksija obiskanih institucij in učne poti | Refleksija je zelo skromna in zelo pomanjkljiva ali je ni. | Refleksija je skromna, a še ustrežna o primernosti za šolsko delo. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je ustrežna. | Refleksija o primernosti za šolsko delo je zelo natančna in zelo ustrežna. | 2 |
| Oblikovanje poročila | Poročilo je neustrezno oblikovano. | Poročilo je manj ustrežno oblikovano in manj pregledno ter ne vključuje vseh zahtevanih elementov. | Poročilo je zelo ustrežno računalniško oblikovano in vključuje vse zahtevane elemente. | - | 1 |

3.2 VIRI IN LITERATURA

3.2.1. SPLETNI VIRI

Predstavitev. <http://www.zal-lj.si/domaca-stran-1/o-arhivu-2/predstavitev/> (Dostop: 6.5.2020)

Muzej. <https://www.nms.si/si/muzej> (Dostop: 6.5.2020)

Spominski park Prižnica. <http://www.potmiru.si/pdf/priznica.pdf> (Dostop: 6.5.2020)

Ustanovitev CŠOD. <https://www.csod.si/stran/ustanovitev-csod> (Dostop: 6.5.2020)

CŠOD Soča. <https://www.csod.si/dom/soca> (Dostop: 6.5.2020)

3.3 PRILOGA

Prižnica – kota 383 – Spominski park. <http://www.potmiru.si/pdf/priznica.pdf> (Dostop: 1.6.2020)

Autorji prispevkov:

SARA DROLC

SARA FURLAN

MATIC NININ

***Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XVIII, št. 4***

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2020